

VEILEDNING TIL RAMMEFORSKRIFTEN

(Sist oppdatert 26. april 2019)

Petroleumstilsynet

Miljødirektoratet

Helsedirektoratet

Mattilsynet

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

PETROLEUMSTILSYNET

Veiledning til rammeforskriften

TIL KAPITTEL I INNLEDENDE BESTEMMELSER	4
Til § 1 Formål.....	4
Til § 2 Virkeområde	4
Til § 3 Anvendelse av maritimt regelverk i petroleumsvirksomheten til havs	7
Til § 4 Arbeidsmiljølovens anvendelse i petroleumsvirksomheten til havs i henhold til arbeidsmiljøloven § 1-3 tredje ledd.....	9
Til § 5 Enkelte helselovers anvendelse i petroleumsvirksomhet til havs	10
Til § 6 Definisjoner	11
Til § 7 Ansvar etter denne forskriften	12
Til § 8 Arbeidsgivers plikter overfor andre enn egne arbeidstakere.....	16
TIL KAPITTEL II GRUNNLEGGENDE KRAV TIL HELSE, MILJØ OG SIKKERHET	16
Til § 9 Bruk av prinsippene i kapittel II	16
Til § 10 Forsvarlig virksomhet	16
Til § 11 Prinsipper for risikoreduksjon.....	17
Til § 12 Organisasjon og kompetanse	18
Til § 13 Tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning	18
Til § 14 Bruk av norsk språk	20
Til § 15 God helse-, miljø- og sikkerhetskultur.....	20
Til § 16 Helsemessige forhold.....	20
TIL KAPITTEL III STYRING AV VIRKSOMHETEN	21
Til § 17 Plikt til å etablere, følge opp og videreutvikle styringssystem	21
Til § 18 Kvalifisering og oppfølging av andre deltakere.....	22
Til § 19 Verifikasjoner	22
TIL KAPITTEL IV BEREDSKAP	23
Til § 20 Samordning av beredskap til havs	23
Til § 21 Samarbeid om beredskap til havs	23
Til § 22 Beredskap på landanlegg	23
TIL KAPITTEL V MATERIALE OG OPPLYSNINGER	24
Til § 23 Generelle krav til materiale og opplysninger	24
Til § 24 Bruk av anerkjente normer.....	24
Til § 25 Søknad om samsvarsuttalelse for enkelte flyttbare innretninger til havs.....	25
Til § 26 Dokumentasjon i tidlig fase	26
Til § 27 Forhold som gjelder helse, miljø og sikkerhet i plan for utbygging og drift (PUD) av petroleumsforekomster og plan for anlegg og drift (PAD) av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum	26
Til § 28 Søknad om tillatelse til utbygging av ny virksomhet på land	28
Til § 29 Søknad om samtykke	28
Til § 30 Avslutningsplan	28
Til § 31 Opphør av virksomhet på landanlegg	29
Til § 32 Offentlig tilgjengelige opplysninger om sikkerhet	29
TIL KAPITTEL VI SÆRREGLENER ETTER ARBEIDSMILJØLOVEN TIL HAVS	29
Til § 33 Flere arbeidsgivere på samme arbeidsplass, hovedbedrift	29
Til § 34 Felles arbeidsmiljøutvalg	30
Til § 35 Det ansvarlige verneombudets rett til å stanse farlig arbeid	30
Til § 36 Minstealder	30
Til § 37 Den alminnelige arbeidstiden	30
Til § 38 Planer over arbeidstidsordninger og oppholdsperioder	31
Til § 39 Arbeidsfrie perioder	31

Til § 40 Pauser.....	32
Til § 41 Overtid	32
Til § 42 Oppholdsperioder.....	32
Til § 43 Nattarbeid.....	32
Til § 44 Søndagsarbeid.....	33
TIL KAPITTEL VII UTFORMING OG UTRUSTNING AV INNRETNINGER OG UTFØRING AV AKTIVITETER I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN TIL HAVS.....	33
Til § 45 Utbyggingsløsninger	33
Til § 46 Data om oseanografi, meteorologi og jordskjelv	33
Til § 47 Plassering av innretninger, trasévalg	33
Til § 47a Ankerlegging som kan skade sårbare miljøverdier	33
Til § 48 Plikt til å overvåke det ytre miljøet.....	34
Til § 49 Bruk av innretninger	34
Til § 50 Sikkerhetsarbeid ved arbeidskonflikter.....	34
TIL KAPITTEL VIII SIKKERHETSSONER TIL HAVS	35
Til § 51 Forholdet til folkeretten	35
Til § 52 Etablering av sikkerhetssoner	35
Til § 53 Etablering av sikkerhetssoner for undervannsinnetninger.....	35
Til § 54 Midlertidig utelukkelses- og fareområde	35
Til § 55 Krav til konsekvensvurderinger med mer	36
Til § 56 Opphevelse av sikkerhetssoner	36
Til § 57 Overvåking av sikkerhetssoner	36
Til § 58 Varsling og melding i forbindelse med inntrenging i sikkerhetssoner	36
Til § 59 Tiltak mot inntrengende fartøy eller gjenstander.....	36
Til § 60 Merking av sikkerhetssoner	37
Til § 61 Kunngjøring av sikkerhetssoner	37
TIL KAPITTEL IX AVSLUTTENDE BESTEMMELSER.....	37
Til § 62 Saksbehandling og taushetsplikt	37
Til § 63 Myndighetenes adgang til innretninger og fartøy	37
Til § 64 Observatører.....	37
Til § 65 Opplæring av offentlig ansatte.....	38
Til § 66 Adgang til å kreve gebyr og sektoravgift.....	38
Til § 67 Tilsynsmyndighet.....	38
Til § 68 Forskrifter	38
Til § 69 Enkeltvedtak	38
Til § 70 Unntak.....	38
Til § 71 Klage.....	39
Til § 72 Reaksjonsmidler.....	39
Til § 73 Ikrafttredelse	40

TIL KAPITTEL I

Innledende bestemmelser

Til § 1

Formål

Dette er en fellesforskrift for Arbeids- og sosialdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, og den dekker således flere lovområder. Det vises til formålsbestemmelsene i hjemmelslovene, særlig i arbeidsmiljøloven, forurensningsloven og petroleumsloven.

Teknologit utvikling medfører blant annet at det blir en stadig tettere integrering av petroleumsanleggene på land og til havs. Landanleggene får en større betydning sett i et helhetlig utvinningsperspektiv. Stadig flere operasjoner på sokkelen blir overvåket eller fjernstyrt fra land, og arbeidsplasser flyttes fra eller deles mellom land og sokkel. Denne utviklingen illustrerer behovet for et felles regelverk og samordnet myndighetsoppfølging av operatørs styring av virksomheten, uavhengig av om den foregår på land eller i havet.

Forskriften danner grunnlaget for et slikt samordnet regelverk og tilsyn på området helse, miljø og sikkerhet i virksomheten, se § 2 med veiledning.

Denne forskriften og de utfyllende forskriftene skal i størst mulig grad også, gjennom veiledninger, gi en oversikt over det regelverket som regulerer helse, miljø og sikkerhet i virksomheten. Det er likevel grunn til å gjøre oppmerksom på at det er vanskelig i denne sammenhengen å gi en helhetlig oversikt over produktkontrollloven med forskrifter eller forskrifter gitt i medhold av forurensningsloven som også gjelder virksomheten. Det skjer mye på disse områdene, og deler av dette regelverket oppdateres oftere enn det foreliggende felles helse-, miljø- og sikkerhetsregelverket.

Det vises videre til forskrifter til arbeidsmiljøloven fastsatt av Arbeidsdepartementet 6. desember 2011, med ikrafttredelse 1. januar 2013. Forskriftene gjelder også i petroleumsvirksomheten direkte, med de presiseringer og begrensninger som fremgår av den enkelte forskrift. Kravene i disse forskriftene må ivaretas som en integrert del av kravene i det helhetlige helse-, miljø- og sikkerhetsregelverket for petroleumsvirksomheten. Det vises for øvrig til forskriftsspeil utarbeidet av Arbeidstilsynet, der det går fram hvor kravene i forskriftene som oppheves ved ikrafttredelsen av de nye forskriftene under arbeidsmiljøloven, er innarbeidet.

Det følger av hjemmelslovene, med noe ulik formulering, at nivået for helse, miljø og sikkerhet i virksomheten skal være i samsvar med den teknologiske og sosiale utviklingen i samfunnet til enhver tid.

Se også nærmere omtale av begrepet helse, miljø og sikkerhet i veiledningen til § 2.

Det gjøres spesielt oppmerksom på at helsebegrepet i denne sammenhengen er gitt et vesentlig annet innhold enn det som følger av helsebegrepet hjemlet i arbeidsmiljøloven. Helsebegrepet omfatter her også hele helselovgivningen, jf. også veiledningen til § 2.

Forskriften omfatter sikkerhet, arbeidsmiljø, helse, ytre miljø og økonomiske verdier (deriblant produksjons- og transportregularitet). Tiltak iverksatt på ett av disse områdene vil normalt også ha positiv virkning på de andre områdene. I den grad tiltak skulle komme i konflikt, må hensynet til menneskers liv og helse veie tyngst.

Til § 2

Virkeområde

Generelt om virkeområdet

Denne forskriften og de utfyllende forskriftene gjelder på virkeområdene til følgende lover med de presiseringene, unntakene og særreglene som følger av denne forskriften med vedlegg:

1. Petroleumsloven,
2. Arbeidsmiljøloven for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet til havs i henhold til arbeidsmiljøloven § 1-3, og landanlegg som nevnt i § 6 bokstav e,
3. Forurensningsloven for så vidt gjelder undersøkelser etter og utvinning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster på kontinentalsokkelen i henhold til forurensningsloven § 4 og for landanlegg,
4. Produktkontrollloven for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet til havs, og for landanlegg begrenset krav til styringssystem,
5. Helsepersonelloven for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet til havs i henhold til § 5 og for landanlegg,
6. Pasientrettighetsloven for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet til havs i henhold til § 5 og for landanlegg,
7. Smittevernloven for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet til havs i henhold til § 5 og for landanlegg,
8. Helse- og sosialberedskapsloven for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet til havs i henhold til § 5 og for landanlegg,

9. Matloven for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet til havs i henhold til matloven § 3 og for landanlegg,
10. Folkehelseloven kapittel 3 for så vidt gjelder landanlegg,
11. Brann- og eksplosjonsvernloven for så vidt gjelder landanlegg,
12. El-tilsynsloven for så vidt gjelder landanlegg.

Disse lovenes virkeområder er noe ulike, og får forskjellig anvendelse i ulike deler av virksomheten.

Petroleumsloven gjelder for petroleumsvirksomhet knyttet til undersjøiske petroleumforekomster på norsk kontinentalsokkel, jf. loven § 1-4. Dette omfatter den aktiviteten som foregår ute på sokkelen samt planlegging, styring og kontroll av sokkelvirksomheten, som foregår på land. Relevante deler av sokkelregelverket under petroleumsloven kommer direkte til anvendelse på landvirksomhet i den grad den ivaretar funksjoner som har direkte sikkerhetsmessig betydning for styring og kontroll av innretninger på sokkelen. Når det gjelder petroleumslovens virkeområde vises det til loven § 1-4 med tilhørende forarbeider, Ot. prp. nr. 43 (1995-96) og Innst. O. nr. 7 (1996-97), der virkeområdet for loven utdypes nærmere. Det ble foretatt endringer i petroleumslovens virkeområde med virkning fra 1.juli 2003. Det vises til Ot.prp. nr. 46 (2002-2003).

Petroleumsloven gjelder også for petroleumsvirksomhet på landanlegg, og omfatter selve landanlegget for utvinning og/eller utnyttelse av petroleum og systemer, anlegg og aktiviteter som er integrert med landanlegget eller har en naturlig tilknytning til dette.

Forskriften og utfyllende forskrifter er også hjemlet i produktkontrollloven § 8 siste ledd når det gjelder internkontroll og internkontrollsystemer. Dette betyr at bestemmelser om styringssystem i denne forskriften og utfyllende forskrifter også gjelder på produktkontrolllovens virkeområde. Siden produktkontrollloven med tilhørende forskrifter også er en del av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen i petroleumsvirksomheten med mer, er det viktig at styringssystemet også omfatter oppfølging av dette regelverket.

Det vises til de respektive lovene med forarbeider for en nærmere presisering av hvordan virkeområdet skal forstås.

Når det gjelder innholdet i begrepet petroleumsvirksomhet, vises det til hjemmelslovene og § 6 bokstav g. Hjemmelslovene vil si de lovene denne forskriften er fastsatt i medhold av, og da særlig petroleumsloven der begrepet er definert i § 1-6 bokstav c, og nærmere utdypet i merknaden til bestemmelsen i Ot. prp. nr. 43 (1995-96) og Innst. O. nr. 7 (1996-97).

Det vises for øvrig til Kronprinsregentens resolusjon av 19. desember 2003 om etablering av Petroleumstilsynet med vedlagt instruks om koordinering av tilsynet med helse, miljø og sikkerhet i virksomheten på norsk kontinentalsokkel, og på enkelte anlegg på land. Disse dokumentene er tilgjengelige på Petroleumstilsynets hjemmeside, www.ptil.no og hos Lovdata.

Begrepet helse, miljø og sikkerhet

Begrepet helse, miljø og sikkerhet må forstås i lys av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen både når det gjelder innholdet i begrepet og virkeområdet. Begrepet helse må derfor i denne forbindelsen relateres til så vel helse i helselovgivningens som i arbeidsmiljølovgivningens forstand.

Ordet helse etter helselovgivningens er ment å dekke en nærmere definert del av denne forskriftens saklige virkeområde, nemlig helsetjeneste, helsemessig beredskap, transport av syke og skadde, hygieniske forhold, drikkevannsforsyning, produksjon og frambud av næringsmidler samt andre forhold av betydning for helse og hygiene. Med helsetjeneste menes både kurativ og forebyggende tjeneste. Hygiene omfatter arbeids-hygiene og andre tiltak som gjennomføres med sikte på å forebygge sykdom eller fremme helsetilstanden, også utover det som vanligvis er knyttet til utviklingen av et forsvarlig arbeidsmiljø. Hygiene omfatter således alle forhold som omfattes av individ- eller miljørettet helsevern. Når det gjelder forebyggende helsetjenester og hygiene, vil ansvaret på myndighetsnivå være delt mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet, jf. regelverket om henholdsvis miljørettet helsevern, deriblant vannforsyning og arbeidsmiljø, jf. for øvrig forrige avsnitt i denne veiledningen. Forskriftene omfatter også kvalifikasjonskrav for og opplæring av personell for ivaretagelse av ovennevnte forhold.

På forurensningslovens virkeområde er begrepet helse, miljø og sikkerhet relatert til vern av det ytre miljøet mot forurensning og dannelse av avfall, jf. forurensningsloven §§ 1 og 6.

Begrepet helse, miljø og sikkerhet omfatter også arbeidsmiljøet, som etter arbeidsmiljøloven er et samlebegrep for alle faktorer i arbeidssituasjonen som kan ha innvirkning på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd. Innholdet i begrepet går fram av arbeidsmiljøloven § 1-1. I tillegg til sikkerhet for helse, for eksempel fysiske, kjemiske, biologiske og ergonomiske faktorer, omfatter begrepet også psykiske påvirkninger og velferdsmessige forhold. De viktigste arbeidsmiljøfaktorene er nevnt i arbeidsmiljøloven kapittel 4, se særlig arbeidsmiljøloven § 4-1 som stiller krav om et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. For nærmere

omtale av dette kravet vises til Ot. prp. nr. 3 (1975-76), Innst. O. nr. 10 (1976-77) og Ot.prp. nr. 49 (2004-05).

I tillegg til sikkerheten for den enkelte, omfatter begrepet helse, miljø og sikkerhet også sikkerhet og miljø i petroleumslovens forstand, inkludert sikkerhet for de økonomiske verdiene som innretninger og fartøy representerer, deriblant driftstilgjengelighet (tiltak for å opprettholde produksjons- og transportregulartitet). Se merknadene til petroleumsloven § 10-1 i Ot. prp. nr. 43 (1995-96). Der framgår det at sikkerhetsbegrepet under petroleumsloven skal forstås vidt, og at ”begrepet omfatter tiltak til forebygging av skader på personell, miljø og økonomiske verdier, herunder tiltak for opprettholdelse av produksjons- og transportregulartitet (driftstilgjengelighet). Tiltakene må innrettes slik at tilløp til skader kan motvirkes, tåles eller avbøtes. Tiltakene skal motvirke både mindre skader, større ulykker og katastrofer. Spesielt med hensyn til driftstilgjengelighet kan det være aktuelt med langsiktige, forebyggende tiltak som ikke nødvendigvis er rettet mot konkrete skader.”

I de tilfellene der et krav ikke skal gjelde på hele regelverkets virkeområde, vil det gå fram av denne paragrafen med veiledning og/eller forskriftsteksten i det enkelte tilfellet. Et krav kan for eksempel være avgrenset til å gjelde på området helse, arbeidsmiljø og sikkerhet. Da vil kravet ikke gjelde for ytre miljø, det vil si på forurensningslovens område. I andre tilfeller kan krav være avgrenset til å gjelde bare på ett område.

Spesielt om helselovgivningen

Helselovgivningens bestemmelser om helsemessige forhold er i stor grad de samme i og utenfor petroleumsvirksomheten, og uavhengig av om petroleumsvirksomheten foregår til havs eller på landanlegg. Regelverket om miljørettet helsevern har for eksempel generell rekkevidde. Videre vil helsepersonelloven og pasientrettighetsloven gjelde uansett om helsetjenesten, som kan være lovpålagt eller frivillig, og pasientene er tilknyttet petroleumsvirksomheten eller ikke. Men det er visse forskjeller når det blant annet gjelder hvem som skal ha ansvar for å yte kurative helsetjenester, og hvem som skal føre tilsyn. Forskriftenes bestemmelser om helsemessige forhold gjelder som utgangspunkt bare for virksomhet som omfattes av petroleumsloven, selv om flere av bestemmelsene er utslag av mer generelt regelverk.

Helsemessige forhold er definert i rammeforskriften § 6. Se også denne veiledningen om begrepet helse, miljø og sikkerhet. De viktigste bestemmelser om helsemessige forhold i petroleumsvirksomheten finnes i rammeforskriften § 16, og kapitlene om helsemessige forhold i aktivitetsforskriften, innretningsforskriften og teknisk og operasjonell forskrift. For øvrig reguleres helsemessige forhold i helselovene oppregnet i rammeforskriften § 5, og i annen relevant helselovgivning. Vi viser ellers til omtalen i veiledningen til § 7.

Når man skal vurdere hvilke virksomheter bestemmelsene om helsemessige forhold gjelder for, kan man søke veiledning i generelle rettskildeprinsipper og tolkning av andre bestemmelser hvis virkeområde er avgrenset etter petroleumslovens hjemler.

Petroleumsvirksomhet til havs, deriblant virksomhet fra fartøy

Petroleumslovens virkeområde innebærer blant annet at denne forskriften og forskrifter som er gitt i medhold av den, får anvendelse for all aktivitet i tilknytning til gjennomføring av petroleumsvirksomhet på den norske delen av kontinentalsokkelen, også dersom virksomheten gjennomføres fra fartøy.

Det følger av petroleumsloven § 1-4 at Arbeids- og sosialdepartementet kan fastsette nærmere krav til sikkerheten for den petroleumsvirksomheten som finner sted om bord på fartøy. Denne adgangen er begrenset til å gjelde utstyr og operasjoner som er direkte knyttet til gjennomføringen av petroleumsvirksomheten, og ikke maritime forhold.

I merknaden til petroleumsloven § 1-6 er det særskilt omtalt hva som regnes som fartøy og innretning i lovens forstand. Det presiseres at aktiviteter som enkle pumpeaktiviteter uten brønnstyring, installasjon eller demontering på sikrede og forlatte brønner samt vedlikeholdsarbeid på brønnrammer eller brønnhoder uten penetrering av brønnens barrierer, regnes som aktivitet som utføres fra fartøy. Dette er i henhold til gjeldende praksis.

Virksomhet på landanlegg

Begrepet ”landanlegg” er brukt som samlebegrep for petroleumsanlegg som omfattes av denne forskriften, se også § 6 bokstav e. Begrepet omfatter således både landanlegg som er omfattet av petroleumsloven, og landanlegg som faller utenfor petroleumslovens virkeområde. Landanlegg som omfattes av petroleumsloven inngår i begrepet innretninger. Forskriften omfatter selve landanlegget for utvinning og/eller utnyttelse av petroleum og systemer, anlegg og aktiviteter som er integrert med landanlegget eller har en naturlig tilknytning til dette. Forskriften omfatter planlegging, design, bygging, oppstart, drift, opphør med mer av landan-

legg. Forskriften omfatter også andre systemer, anlegg og aktiviteter som benyttes til industriformål innenfor "gjerdet" til de aktuelle landanleggene, for eksempel gasskraftverk.

Petroleumslovens virkeområde er ikke fullstendig sammenfallende med denne forskriftens virkeområde. I tillegg til kapitlene som kun gjelder for petroleumsvirksomhet til havs, er følgende bestemmelser derfor ikke gjort gjeldende for landanlegg og deler av disse som faller utenfor petroleumslovens virkeområde: § 12 første og tredje ledd, § 26, § 27, § 30 og styringsforskriften § 14 for krav til bemanning.

For landanlegg som omfattes av denne forskriften, er det også fastsatt krav i annet regelverk. Dette er i tillegg til øvrige krav til ytre miljø hos Miljødirektoratet og helsemyndighetenes krav i forbindelse med helsemessige forhold, blant annet sivilforsvarslovens krav om egenbeskyttelse og Kystverkets lovgivning, samt regelverk fastsatt og håndhevet av regionale og kommunale myndigheter. Slik regulering gjelder i tillegg til kravene i denne forskriften.

Plan- og bygningsloven og energiloven har bestemmelser som er av betydning for sikkerhet og arbeidsmiljø ved petroleumsanlegg og tilknyttede rørledningssystemer som omfattes av denne forskriften. Plan- og bygningsloven og energiloven er imidlertid ikke hjemmelslover for denne forskriften.

Rørledninger

Petroleumsregelverket gjelder for rørledninger tilknyttet petroleumsvirksomhet til havs, på sjøterritoriet og inntil marbakken på fastlandet, selv om rørledningen krysser land og går ut i sjøen igjen en eller flere ganger før den når fastlandet. For rørledningssystemer i sjø er arbeidsmiljømessige forhold regulert på samme måte som for petroleumsvirksomheten til havs, jf. § 4.

Denne forskriften gjelder også for rørledningssystemer på områder på land som omfattes av petroleumsloven, jf. rammeforskriften § 6 bokstav e. Det vil si at den gjelder mellom det punktet et rørledningssystem første gang krysser marbakken enten det er til øy eller fastland, og til et landanlegg. Dette er aktuelt for rørledningssystemer for ilandføring av petroleum samt rørledningssystemer som transporterer andre fluider i forbindelse med drift av innretninger til havs og for eksport av gass fra landanleggene til kontinentet. Også rørledningssystemer for transport av petroleum mellom landanlegg kan være omfattet av petroleumsloven (f. eks. Vestprosessrørledningen, jf. Ot.prp. nr. 46 (2002-2003)). Innenlands rørledningssystemer for distribusjon av gass til forbruk faller normalt ikke inn under denne forskriftens virkeområde.

Petroleumsregelverket til havs gjelder for den delen av rørledningssystemer som fysisk befinner seg i sjø (f.eks. i Karmsundet etter først å ha krysset Karmøy) eller rørledningssystemer for transport av petroleum mellom landanlegg når disse fysisk befinner seg i sjø. Dette er en videreføring av tidligere ordning, idet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), i praksis har lagt til grunn de tekniske kravene som følger av petroleumsregelverket til havs når det gjelder rørledningssystemer som fysisk befinner seg i sjø. Når det gjelder traséklassifisering er intensjonen med disse reglene å ta hensyn til områder med befolknings tetthet på land. Når det gjelder rørledningssystemer som fysisk befinner seg i sjø, vil i praksis petroleumsregelverket til havs med de anbefalte normene være tilstrekkelig for å ivareta de aktuelle hensynene det er nødvendig å ta i disse områdene. Når det gjelder hensynet til annen virksomhet, særlig sjøfart, vil de risikoreduserende kravene i petroleumsregelverket til havs gjelde fullt ut. For de delene av rørledningssystemer som fysisk befinner seg på land på denne forskriftens virkeområde, enten dette er øy eller fastland, gjelder landregelverket gjennom denne forskriften.

Til § 3

Anvendelse av maritimt regelverk i petroleumsvirksomheten til havs

Bestemmelsen slår fast at relevante tekniske krav i maritimt regelverk som en hovedregel kan legges til grunn som alternativ til krav i petroleumsregelverket, med de presiseringer og begrensninger som følger av innretningsforskriften § 1 tredje ledd. For de områdene som dekkes av bestemmelsen og innretningsforskriften § 1, trenger den ansvarlige ikke å forholde seg til de detaljerte tekniske kravene i innretningsforskriften. Når det likevel i tillegg vises til maritime normer i innretningsforskriften, og i kommentarer til den, er det fordi disse normene kan være relevante også på områder som ikke omfattes av denne paragrafen. Når innehaveren av en samsvarsuttalelse velger å legge maritimt regelverk til grunn, vil ikrafttredelse av nye bestemmelser følge Sjøfartsdirektoratets regelverk på de områdene der rammeforskriften § 3 gjelder. I henhold til Sjøfartsdirektoratets regelverk vil det normalt tilsi ikrafttredelse ved neste sertifikatforfall. I tilfeller der Sjøfartsdirektoratet og klasseinstitusjonene har regler om det samme ved bruk av utfyllende klasseregler som nevnt i første ledd, skal Sjøfartsdirektoratets regler brukes.

Adgangen til å bruke denne paragrafen, jf. § 3 første ledd, forutsetter at innretningen følger et maritimt driftskonsept, har gyldige maritime sertifikater, og at det maritime regelverket som velges brukt i medhold av denne paragrafen, legges til grunn i sin helhet.

Med klasseinstitusjon som nevnt i første ledd, menes de til enhver tid anerkjente institusjonene som nevnt i Sjøfartsdirektoratets forskrift om bygging av flyttbare innretninger § 1 tredje punkt: «MOU-klasseinstitusjon: Anerkjent klasseinstitusjon som det er inngått tilleggsavtale med om å utføre kontroll og besiktelse mv. av flyttbare innretninger. Disse institusjonene er:

1. American Bureau of shipping (ABS)
2. DNV GL
3. Lloyd's Register of Shipping (LR). »

Bestemmelsen omfatter bruk av flyttbare innretninger som er registrert i et nasjonalt skipsregister, men er begrenset til flyttbare innretninger som følger et maritimt driftskonsept, og som således ikke er permanent plassert på sokkelen. Bestemmelsen kan blant annet omfatte flyttbare boreinnretninger, brønnintervensjonsinnretninger, flerbruksinnretninger og enkelte typer flyttbare produksjonsinnretninger. Bestemmelsen omfatter således ikke bunnfaste innretninger, flytende produksjonsinnretninger som er permanent plassert, lagerskip og liknende, det vil si innretninger som skal operere på et felt i hele feltets levetid når de ikke følger en maritim drifts- og vedlikeholdsfilosofi.

For enkelte typer flyttbare innretninger blir det en skjønnsmessig vurdering om de omfattes av bestemmelsen eller ikke. Det er viktig at det i slike tilfeller tas tidlig kontakt med tilsynsmyndigheten for å få de nødvendige prinsipielle avklaringene.

Bestemmelsen omfatter maritime områder som skrog, stabilitet, forankring, marine systemer med mer.

Rammeforskriften § 3 sammen med innretningsforskriften § 1 tredje ledd viderefører samlet intensjonene med tidligere paragraf i rammeforskriften § 3. Bestemmelsen er endret til å gjelde Sjøfartsdirektoratets forskrifter slik de lyder etter endringer også foretatt etter 2007.

Etter innretningsforskriften § 1 tredje ledd bokstav d skal eventuelle unntak som er gitt av maritime myndigheter i tilknytning til det maritime regelverket med utfyllende klasseregler, vurderes for å identifisere eventuelle sikkerhetsmessige konsekvenser for innretningenes planlagte bruk i petroleumsvirksomheten. Dersom vurderingen er at petroleumsvirksomheten kan gjennomføres på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte, og avvikene således ønskes opprettholdt, skal det gis en oversikt over tidligere gitte unntak for den flyttbare innretningen som har sikkerhetsmessig betydning, som framlegges for Petroleumstilsynet for behandling.

For flyttbare innretninger i petroleumsvirksomheten som er ISM-sertifisert kan den ansvarlige legge til grunn IMOs resolusjon A.741 International Safety Management Code (ISM-koden) for den delen av styringssystemet som er knyttet til maritime driftsforhold, jf. veiledning til rammeforskriften § 17 tredje avsnitt.

For nye flyttbare innretninger som omfattes av bestemmelsen, bør evakueringsmidler for evakuering til sjøen være i samsvar med krav i innretningsforskriften § 44. Tilsvarende gjelder for større ombygginger eller modifikasjoner på eksisterende flyttbare innretninger som omfattes av denne bestemmelsen.

Når det gjelder utnyttelse av dokumentasjon, deriblant maritime sertifikater, vises det til rammeforskriften § 23 første ledd. Det vises også til veiledningen til rammeforskriften § 25, som omtaler bruk av samsvarsuttalelse for flyttbare innretninger (SUT) som dokumentasjon.

”065 - Håndbok for søknad om samsvarsuttalelse (SUT)”, revisjon 4 av 1. januar 2011, med eventuelt senere revisjoner akseptert av Petroleumstilsynet, angir akseptable tekniske normer og standarder for de enkelte områdene på en flyttbar innretning, også på andre områder enn dem som omfattes av denne bestemmelsen og innretningsforskriften § 1 tredje ledd, og klargjør gjennom dette også hva som er en akseptabel fortolkning av teknisk basis for de ulike støttesystemene og enkelte krav til arbeidsmiljø. Det vises også til Norsk olje og gass’ «Håndbok for samtykkesøknad for brønnoperasjon fra en flyttbar innretning» for ytterligere veiledning om kvalifisering av flyttbare innretninger som er registrert i et nasjonalt skipsregister, etter HMS-regelverket for petroleumsvirksomheten.

Det vises til veiledningen til rammeforskriften § 24 og til § 70, der forholdet til standarder i forbindelse med unntak er omtalt.

Om begrepene fartøy og innretning

Avhengig av aktivitetene man utfører i petroleumsvirksomhet vil en utførende enhet defineres som fartøy eller innretning. Nedenfor følger en beskrivelse av de to begrepenes innhold.

Fartøyvirksomhet

Aktivitet som kan utføres av fartøy vil være der aktivitetsutførende enhet er koblet opp mot en havbunnsbrønn eller en brønn på en fast innretning, men ikke har hovedkontrollen med brønnenes stengeventiler. Hovedkontrollen med brønnstrømmen (ventiltre eller brønnkontrollutstyr koblet på brønnen)

ivaretas av en annen innretning (fra kontrollrom og /eller direkte operasjon av kontrollventiler) enn aktivitetsutførende enhet. Fartøyvirksomhet kan utføres av innretning med SUT eller fartøy uten SUT.

Eksempler på slike aktiviteter er pumping av ulike fluider (gass og væske) inn i en brønn via et ventiltre eller til en brønnventil, for oppsprekking («fracking»), stimulering, opprensning etc., samtidig som brønnintervensjon foregår (brønnintervensjonspersonellet ivaretar hovedkontroll med brønnstrømmen).

Det samme gjelder ved aktiviteter der man utfører vedlikehold av havbunnsbrønner (ventiltre eller utstyr på brønnrammen) eller utskifting av utstyr på havbunnsbrønner, der man ikke er koblet opp mot brønnen, og en annen innretning har hovedkontrollen med brønnstrømmen.

Innretningsvirksomhet

Aktivitet som skal utføres av innretning vil være der aktivitetsutførende enhet er koblet opp mot en havbunnsbrønn med intervensjonsutstyr som føres inn i brønnen, og enheten har hovedkontrollen med brønnenes stengeventiler. Hovedkontrollen med brønnstrømmen (ventiltreventiler eller brønnkontrollutstyr koblet på brønnen) ivaretas av aktivitetsutførende enhet (fra kontrollrom og /eller direkte operasjon av kontrollventiler). Overvåking/monitorering av havbunnsbrønnens ventiltre kan foregå samtidig fra annen innretning. Innretningsvirksomhet må utføres av innretning med SUT.

Eksempler på slike aktiviteter er kabeloperasjon («wireline») og kveilerøperasjon («coiled tubing») i havbunnsbrønner der utstyrsstreng/komponenter fysisk føres gjennom ventiltre og brønnkontrollutstyr inn/ut av brønnen.

Til § 4

Arbeidsmiljølovens anvendelse i petroleumsvirksomheten til havs i henhold til arbeidsmiljøloven § 1-3 tredje ledd

Petroleumslovens forarbeider og den praksisen som har utviklet seg i tilknytning til petroleumsloven, vil danne grunnlaget for fortolkning av arbeidsmiljølovens virkeområde i petroleumsvirksomheten.

Som petroleumsloven, vil arbeidsmiljøloven gjelde på innretninger i petroleumsvirksomheten. Begrepet innretning er det samme som brukes i petroleumsloven, jf. definisjonen i petroleumsloven § 1-6 bokstav d. Arbeidsmiljøloven har en annen og snevrere anvendelse på fartøy enn petroleumsloven, men ved fastleggningen av hva som skal regnes som innretning og hva som skal regnes som fartøy, legges de samme kriteriene som følger av petroleumslovgivningen til grunn. Det vises her til den grensdragningen som er foretatt i petroleumsloven i tilknytning til § 1-4 jf. § 1-6 bokstav c, der forsynings- og hjelpefartøy er unntatt fra begrepet innretning. Forarbeidene til petroleumsloven foretar en nærmere avgrensning av hva slags fartøy som kan anses som forsynings- og hjelpefartøy, jf. Ot. prp. nr. 43 (1995-96) side 27 og 28. I uttrykket inngår, foruten fartøy som transporterer personell og utstyr, kranlektere og andre servicefartøy, fartøy som nyttes til gjennomføring av bemannede undervannsoperasjoner, rørleggingsfartøy, fartøy som utfører seismiske undersøkelser med mer. På den andre siden vil for eksempel flyttbare boreplattformer, bore- eller produksjonsskip, floteller med mer klart være omfattet av begrepet innretning. Som det følger av andre ledd, er det imidlertid gjort visse begrensninger i det saklige virkeområdet i forhold til petroleumsloven, som innebærer at arbeidsmiljøloven delvis får en mer begrenset anvendelse når det gjelder fartøyfunksjonen.

Gjennomføringen av bemannede undervannsoperasjoner fra fartøy eller innretning, jf. første ledd, er en viktig del av de arbeidsoperasjonene som inngår i ordinær petroleumsvirksomhet. De arbeidstakerne som deltar i dykkeroperasjoner, utgjør en helhetlig gruppe i reguleringssammenheng. I den utfyllende aktivitetsforskriften er det blant annet gitt nærmere tidsbestemmelser ved utførelse av bemannede undervannsoperasjoner. Det er bemannede undervannsoperasjoner i petroleumsvirksomhet som omfattes av bestemmelsene i arbeidsmiljøloven.

Andre ledd tydeliggjør at arbeidsmiljøloven gjelder for de arbeidstakerne som arbeider på enklere innretninger, også når de oppholder seg på fartøy som nevnt i leddet. Fartøyene er i denne sammenheng ikke å regne som innretninger, jf. definisjonen av disse i § 6. Arbeidsmiljølovens anvendelsesområde for arbeidstakerne som oppholder seg på fartøyet, avgrenses mot skipsarbeidslovens virkeområde som beskrevet i § 1-2. Avgrensningen er uavhengig av fartøyets nasjonalitet. Bestemmelsen medfører ikke endringer i virkeområdet for forskriftsbestemmelser gitt i medhold av de andre hjemmelslovene for denne forskriften.

Definisjon av hva som kan regnes som enklere innretninger, følger av innretningsforskriften § 3. Arbeidstakerne som arbeider på enklere innretninger, forventes i hovedsak å ha korte oppholdsperioder på denne typen fartøy, som under transport til og fra den enklere innretningen og ved innkvartering. For videre bestemmelser om arbeidsmiljø for innkvartering på fartøy med gangbro, vises det til styringsforskriften § 18. Dette medfører ikke tekniske arbeidsmiljøkrav til utforming av denne typen fartøy.

I tredje ledd bokstav a er det spesifisert at utføring av forsynings-, beredskaps- og ankerhåndterings-tjeneste med fartøy, seismiske eller geologiske undersøkelser med fartøy, og annen sammenlignbar virksomhet, regnes som sjøfart. Arbeidsmiljøloven og denne forskriften med utfyllende forskrifter kommer ikke til anvendelse for nevnte fartøy med slik virksomhet. Presiseringen er tatt inn her for å klargjøre at virksomheten som utføres med disse fartøyene, ikke går inn under arbeidsmiljøloven.

Tredje ledd bokstav b presiserer at arbeidsmiljøloven ikke kommer til anvendelse for fartøy som utfører konstruksjons-, rørleggings- eller vedlikeholdsaktivitet i petroleumsvirksomheten. I denne bestemmelsen er det som tidligere en åpning for at Arbeids- og sosialdepartementet, ved forskrift eller enkeltvedtak, kan bestemme at arbeidsmiljøloven og denne forskriften med utfyllende forskrifter helt eller delvis skal komme til anvendelse for disse fartøyenes funksjon når de nyttes i petroleumsvirksomhet. Hjemmelen ble i sin tid tatt inn fordi denne typen virksomhet til tider kan være sterkt integrert i den øvrige petroleumsvirksomheten som foregår innenfor et område, og også har en varighet som tilsier lik regulering med den øvrige petroleumsvirksomheten. Det er forutsatt at adgangen til å fatte slike vedtak kun skal brukes dersom det foreligger særlige grunner. Uttrykket berørte parter vil måtte fortolkes vidt. Det omfatter både offentlige etater og berørte private organisasjoner på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden.

Til § 5

Enkelte helselovers anvendelse i petroleumsvirksomhet til havs

Fire helselover gjøres gjeldende også for petroleumsvirksomheten til havs så langt de passer. Disse lovene er helsepersonelloven, pasientrettighetsloven (bortsett fra kapitlet om pasient- og brukerombud), smittevernloven og helse- og sosialberedskapsloven. Pasientrettighetsloven er en rettighetslov. Dens bestemmelser korresponderer med pliktbestemmelser i annen helselovgivning. Helsepersonelloven, smittevernloven og helse- og sosialberedskapsloven har ulike pliktsubjekter, jf. nedenfor og veiledningen til § 7. Disse lovene avløser og er i stor utstrekning en nødvendig videreføring av tidligere lover som ble ansett å gjelde også for petroleumsvirksomheten, i medhold av tidligere lov om petroleumsvirksomhet av 22. mars 1985 § 2 og nå gjeldende petroleumslav § 1-5. Helse- og sosialberedskapsloven, som er en fullmaktslov, gjelder riktignok ikke bare beredskap med tanke på krig, slik som sin "forløper".

De fire helselovene er gjort gjeldende "så langt de passer". Dette innebærer at de som utgangspunkt kommer til anvendelse på innretninger til havs som omfattes av petroleumslaven. I reservasjonen "så langt de passer" ligger for det første at de aktuelle bestemmelser må tolkes etter generelle rettskildeprinsipper før man tar stilling til deres anvendelsesfelt.

Det må foreligge særlige grunner for at en lovbestemmelse som etter sin ordlyd, jf. andre rettskilder, er anvendelig i petroleumsvirksomheten til havs, likevel ikke skal gjelde der. Petroleumsvirksomheten til havs må dermed ivareta aktuelle bestemmelser under planlegging og drift.

En særlig grunn til ikke å anse visse lovbestemmelser som anvendelige for petroleumsvirksomhet til havs, kan være denne virksomhetens egenart og fysisk-geografiske rammer, foruten rettslige forhold. Et forhold som ikke er aktuelt per dags dato, kan bli det i framtiden. Tekniske nyvinninger kan for eksempel utvide helsetjenestetilbudet til havs. I mange tilfeller vil det gi seg selv at en bestemmelse ikke passer å anvende til havs. At helsepersonell skal gi melding om fødsler, jf. helsepersonelloven § 35, vil for eksempel ikke være aktuelt i petroleumsvirksomheten til havs, siden svangerskap etter et visst tidspunkt diskvalifiserer for slikt arbeid, og siden arbeidstakerne forventes å benytte den offentlige helsetjeneste. Grunnet adgangsbegrensningen til petroleumsvirksomheten til havs, "passer" heller ikke pasientrettighetslovens bestemmelse om barns særlige rettigheter. Pasienter har heller ingen rett til individuell plan fra helsetjenesten i petroleumsvirksomheten, siden det der ikke er tale om langvarig ytelse av helsetjenester for den enkelte. Videre er bestemmelsene om pasient- og brukerombud uttrykkelig unntatt etter denne paragrafen.

Etter smittevernloven § 2-2 tredje ledd gjelder ikke legens opplysningsplikt ved overhengende og innlysende fare for overføring av allmennfarlig smittsom sykdom, forutsatt at legen vet at en annen lege gir de nødvendige opplysninger. Om smitteoppsporing etter smittevernloven § 3-6 skal foretas, og om smittevern-hjelp etter § 6-1 skal ytes, av faglig ansvarlig lege eller fastlege, vil bero på bl.a. hvilken lege pasienten henvender seg til, og om smitten eventuelt er eller vil bli overført i eller utenfor petroleumsvirksomheten. Operatøren må innenfor taushetspliktens rammer ha systemer for nødvendig kontakt mellom lege i petroleumsvirksomheten og den ordinære helsetjenesten.

Enkelte administrative bestemmelser må tilpasses de særskilte forholdene i petroleumsvirksomheten til havs. Spesielt gjelder dette bestemmelsene i smittevernloven. Denne paragrafen innebærer at operatøren i utgangspunktet har de oppgaver som kommunen er tillagt etter smittevernloven § 7-1. Se ellers veiledningen til § 7.

Helsepersonelloven, pasientrettighetsloven, smittevernloven og helse- og sosialberedskapsloven er hjemmelslover for rammeforskriften. De er derved definert som en del av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, jf. § 6 bokstav c.

Etter petroleumsloven § 1-5 gjelder også annen norsk rett enn petroleumsloven for petroleumsvirksomheten dersom ikke annet bestemmes. Dette vil si at for eksempel lov om statlig tilsyn med helsetjenesten, legemiddeloven og matloven gjelder for petroleumsvirksomheten. Også disse lovene er definert som en del av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, jf. § 6 bokstav c.

Andre ledd viderefører gjeldende rett når det gjelder forskrifter under bl.a. legemiddeloven.

Til § 6 **Definisjoner**

Til bokstav a Den ansvarlige

Begrepet ”den ansvarlige” er nærmere beskrevet i veiledningen til § 7.

Til bokstav c Helse- miljø og sikkerhetslovgivningen

Begrepet omfatter også blant annet forskrifter til arbeidsmiljøloven fastsatt av Arbeidsdepartementet 6. desember 2011, med ikrafttredelse 1. januar 2013.

De helselovene som særlig er aktuelle er legemiddeloven, matloven og lov om statlig tilsyn med helsetjenesten, foruten de lovene som gjøres gjeldende i medhold av § 5. Disse lovene retter seg i like stor grad mot andre, for eksempel helsepersonellet, som den ansvarlige i ulike deler av virksomheten.

Til bokstav d Innretning

Definisjonen av innretning er den samme som i petroleumsloven, jf. loven § 1-6 bokstav d med merknader, men den er tatt inn siden arbeidsmiljøloven bruker begrepet på en noe annen måte.

Det presiseres at blant annet frittliggende brønnkonstruksjoner av ulike typer som er plassert på havbunnen, for eksempel undervannsproduksjonsanlegg med blant annet brønnhode, ventiltre og brønnramme, hører inn under innretningsbegrepet. Det samme gjelder utstyr i brønnen og selve brønnen. Det vil si at dersom det ikke framgår noe annet av sammenhengen, vil krav til innretning også gjelde for det nevnte utstyret med mer.

For beskrivelse av fartøy som ikke faller inn under definisjonen av innretning, se rammeforskriften § 4 med veiledning.

Til bokstav e Landanlegg

Begrepet ”landanlegg” er brukt som et samlebegrep for petroleumsanlegg på land som omfattes av denne forskriften og utfyllende forskrifter. Begrepet omfatter både landanlegg som er omfattet av petroleumsloven og landanlegg som faller utenfor petroleumslovens virkeområde. Forskriften omfatter selve anlegget for utvinning og/eller utnyttelse av petroleum og systemer, anlegg og aktiviteter som er integrert med landanlegget eller har en naturlig tilknytning til dette. Forskriften omfatter også andre systemer, anlegg og aktiviteter som benyttes til industriformål innenfor ”gjerdet” til de aktuelle landanleggene.

Med rørledningssystemer menes rørledningssystemer for ilandføring av petroleum fra sokkelen til landanleggene samt rørledningssystemer som transporterer andre fluider i forbindelse med drift av innretninger på sokkelen, rørledningssystemer for eksport av gass fra landanleggene til kontinentet, eventuelt via innretning på sokkelen, og rørledningssystem for transport av petroleum mellom landanlegg som er omfattet av denne forskriften.

Til bokstav f Operatør

Definisjonen av operatør er hentet fra petroleumsloven da begrepet ikke er nyttet på samme måte i de andre hjemmelslovene. Operatørbegrepet er utvidet til også å omfatte den som står for den daglige ledelse av landanlegg som ligger utenfor petroleumslovens virkeområde.

Til bokstav g Petroleumsvirksomhet

Begrepet petroleumsvirksomhet dekker ikke landanlegg for utnyttelse av petroleum som ikke er nødvendig for eller utgjør en integrert del av utvinning eller transport av petroleum. Dette innebærer at for eksempel gasskraftverk som har som eneste formål å levere energi til nettet eller til landbasert industrivirksomhet, og råoljeraffineri, hvor utvunnet petroleum kan leveres for prosessering til dette eller et annet raffineri, faller utenfor definisjonen av petroleumsvirksomhet. Jf. også merknaden til petroleumsloven § 1-4 i Ot. prp. nr. 46 (2002-03) side 10.

Til bokstav h Rettighetshaver

Definisjonen av rettighetshaver er hentet fra petroleumsløven. Begrepet er ikke nyttet på samme måte i de andre hjemmelslovene.

Til bokstav i Sikkerhetssone

Sikkerhetssone som definert i denne paragrafen, strekker seg fra havbunnen til 500 meter over høyeste punkt på en innretning i vertikalplanet. Horisontalt strekker sone seg 500 meter ut fra innretningens ytterpunkter, der denne til enhver tid befinner seg. Med ytterpunkter menes enhver del av innretningen, deriblant stigerør til det punkt dette møter havbunnen. I forbindelse med sikkerhetssoner regnes ikke anker og ankerfeste som en del av innretningen. Det vises til kapittel VIII.

Til § 7

Ansvar etter denne forskriften

Bestemmelsen samordner pliktsubjekthierarkiet i virksomheten, men endrer ikke det ansvaret som følger av hjemmelslovene.

Første ledd innebærer en materiell plikt til å etterleve regelverket. Denne aktive handlingsplikten er kalt plikt til å sikre at krav blir oppfylt. En særskilt oppfølgingsplikt (kalt plikt til å påse) følger av andre og tredje ledd. Plikten til å etablere, følge opp og videreutvikle et styringssystem går fram av § 17.

Formulering av pliktsubjektet i de enkelte bestemmelsene og betydningen av dette

I denne forskriften og i forskrifter som er fastsatt i medhold av den, er pliktsubjektet vanligvis nøytralt formulert. Det er gjort fordi flere kan ha ansvar etter den samme bestemmelsen. Eksempler på nøytral formulering er "Det skal fastsettes krav til ytelsen for sikkerhetsfunksjoner." og "Innretningen skal utformes slik at...". En annen nøytral form som er brukt er "Den ansvarlige skal...". Hvem som er den ansvarlige, følger av denne paragrafen første ledd. Den ansvarlige kan således være operatøren, eller andre som deltar i virksomheten uten å være rettighetshavere eller eiere av landanlegg. Rettighetshavere som ikke er operatører inngår således ikke i begrepet den ansvarlige i denne forskriften med utfyllende forskrifter. Når ansvaret er lagt på én eller flere bestemte deltakere, går det klart fram av den aktuelle bestemmelsen. For eksempel er operatøren, den som står for driften eller arbeidsgiveren spesielt utpekt som pliktsubjekt i visse bestemmelser.

Plikten til å påse som operatøren, rettighetshaveren og eieren av landanlegget har, jf. andre og tredje ledd, gjelder gjennomgående og er således ikke nevnt i de andre bestemmelsene i denne forskriften og heller ikke i de utfyllende forskriftene.

Nærmere om den enkeltes ansvar

Flere kan altså ha ansvar samtidig, men den enkeltes ansvar vil være begrenset til de oppgavene som hører under vedkommendes ansvarsområde. Det vil si hva den enkelte har kontroll- og instruksjonsmyndighet i forhold til. Omfanget av den enkeltes ansvar vil kunne variere etter omstendighetene. En deltaker kan vanskelig pålegges noe ansvar for brudd på forskriftskrav dersom vedkommende ikke har praktiske kontroll- eller instruksmuligheter når det gjelder de pliktene det dreier seg om.

Ansvaret skal til enhver tid være definert, jf. styringsforskriften § 6 andre ledd.

Det vises også til denne forskriften § 18. Første ledd i § 18 omfatter også andre deltakere enn operatøren, og pålegger for eksempel entreprenører en plikt til å følge opp sine underentreprenører.

Rettighetshaver og eier av landanlegg

Rettighetshaveren og eieren av landanlegget har hovedsakelig ansvar for å legge rammene til rette for at operatøren skal kunne gjennomføre sine oppgaver. Rettighetshaveren og eieren av landanlegget har også ansvar for å påse at operatøren gjennomfører disse oppgavene. I tredje ledd har en synliggjort rettighetshaverens og eieren av landanleggets plikt til å påse at operatøren etterlever sine plikter.

For å kunne gjennomføre sine forpliktelser må rettighetshaveren og eieren av landanlegget få informasjon om virksomheten. Rettighetshaveren og eieren av landanlegget skal ikke bare ta standpunkt til det han får seg forelagt fra operatøren, men har en selvstendig plikt til å sikre seg at han får tilstrekkelig informasjon om virksomheten. Rettighetshaveren og eieren av landanlegget har en aksjonsplikt når det gjelder forhold som ikke er i overensstemmelse med regelverket. Forøvrig må rettighetshaveren og eieren av landanlegget påse at operatøren utfører sine oppgaver ved revisjoner. Rettighetshaveren og eieren av landanlegget må særlig påse at operatøren utfører sine oppgaver i forbindelse med sentrale og viktige forhold. Dette gjelder blant

annet operatørens styringssystem, at operatøren har en organisasjon som er tilstrekkelig kvalifisert og har tilstrekkelig kapasitet, at operatøren ivaretar problemområder og andre forhold som myndighetene har særlig fokus på, samt sentrale søknader til myndighetene. Det vises også til det som generelt sies om innholdet i plikten til å påse under overskriften operatør.

Plikten til å påse følger av petroleumsloven § 10-6 andre ledd og helselovgivningen, og er også inntatt i tidligere arbeidsmiljøforskrift § 7. Plikten til å påse gjelder også på forurensningslovens område. Når det gjelder innholdet i rettighetshaverens plikt til å påse, vises det også til merknaden til petroleumsloven § 10-6 i Ot. prp. nr. 43 (1995-96) side 61 og 62. Her står det blant annet at "Rettighetshaver skal blant annet ved gjennomføring av revisjoner påse at operatøren oppfyller sine særskilte operatørplikter, og gjennom budsjetter og beslutninger med videre legge forholdene til rette for operatørens arbeid".

Det vil i hovedsak være operatør, og ikke rettighetshaver eller eieren av landanlegget, som har den aktive handlingsplikten. Rettighetshaverens og eieren av landanleggets ansvar på denne forskriftens område vil i stor grad være oppfylt gjennom det overordnede ansvaret til å påse, som følger av andre ledd.

Rettighetshaveren og eieren av landanlegget er i tillegg pliktsubjekt i enkelte bestemmelser i denne forskriften.

Operatør

For å ha et felles pliktsubjektbegrep som dekker hele virksomheten, benyttes begrepet operatør.

For utvinningstillatelser til havs pekes det ut en operatør som står for den daglige ledelsen av petroleumsvirksomheten på vegne av rettighetshaverne.

For landanlegg pekes det ut en operatør som står for den daglige ledelsen av virksomheten på vegne av rettighetshaverne eller eierne av landanlegget.

Som sentral aktør i virksomheten er operatøren særlig nevnt som pliktsubjekt i denne paragrafen første ledd. I mange tilfeller vil det bare være operatøren som er pliktsubjektet. Dette er i så fall angitt i de enkelte bestemmelsene i denne forskriften og de utfyllende forskriftene.

Andre ledd viderefører tilsvarende bestemmelser på sikkerhetsområdet under petroleumsloven og regler i tidligere arbeidsmiljøforskrift under arbeidsmiljøloven, og utdyper dessuten forurensningsloven. Det vises for øvrig til plikten til å påse som følger av helselovgivningen, jf. lov om statlig tilsyn med helsetjenesten § 3 første ledd og helsepersonelloven § 16.

Begrepet å påse er benyttet da dette brukes i petroleumsloven § 10-6 for å beskrive rettighetshaverens og operatørens særskilte oppfølgingsplikt. Begrepet å påse brukes for å klargjøre at det i første rekke er den enkelte aktørens plikt å etterleve regelverket. Å påse innebærer en plikt til gjennom etablering av styringssystemer og gjennom tilsyn, å følge opp at deltakerne i virksomheten etterlever krav fastsatt i og i medhold av loven. Ansvaret for å påse at regelverket etterleveres vil således være en generell og overordnet oppfølgingsplikt ved gjennomføring av virksomheten. Spesielt om operatørens plikt til å påse sier merknaden til petroleumsloven § 10-6 i Ot. prp. nr. 43 (1995-96) side 62 at "Påse-ansvaret innebærer at også operatøren før og under kontraktsinngåelse og ved utøvelse av virksomheten skal føre kontroll med at kontraktpartnerne er kompetente og kvalifiserte. Operatøren skal videre følge opp disse ved utøvelsen av petroleumsvirksomheten, samt føre kontroll med at innretninger og utstyr som tas i bruk og arbeid som utføres, holder en forsvarlig standard. I tilfeller der det er ulike operatører i de forskjellige fasene, for eksempel i utbyggingsfasen og i driftsfasen, er det viktig at operatørene foretar en nødvendig samordning seg imellom."

Når det gjelder operatørens påseansvar overfor entreprenør ved innleie av innretning med SUT, er dette nærmere beskrevet i Norsk olje og gass' «Håndbok for samtykkesøknad for brønnoperasjon fra en flyttbar innretning». Se også denne forskriften § 25 med veiledning.

Elementer i operatørens plikt til å påse er også synliggjort i § 18.

Andre som deltar

Med andre som deltar som nevnt i § 7 første ledd, menes alle som deltar i virksomheten uten å være rettighetshavere, eiere av landanlegg eller operatører. Dette kan være andre eiere og brukere av innretninger, eller av eiendom, bygninger eller byggverk, som ikke er landanlegg, eller de som yter tjenester i forbindelse med virksomheten, jf. også merknaden til petroleumsloven § 10-6 i Ot. prp. nr. 43 (1995-96) side 61 og 62. Første ledd omfatter således operatører, den som står for driften, entreprenører, andre eiere, utleiere, eller brukere av innretninger og landanlegg med mer, og andre arbeidsgivere.

Arbeidstakerne er i prinsippet også blant de andre som deltar. Siden arbeidsmiljøloven begrenser arbeidstakernes ansvar til et medvirkningsansvar, har en funnet det hensiktsmessig å skille ut og synliggjøre dette ansvaret i fjerde ledd. Innholdet i det ansvaret arbeidsgivere og arbeidstakere har, følger hovedsakelig av arbeidsmiljøloven, henholdsvis § 2-1 og § 2-3.

Arbeidsgivere

Det nærmere innholdet i ansvaret som arbeidsgivere har for sikkerhet og arbeidsmiljø følger av arbeidsmiljøloven. Arbeidsgiveren skal etter arbeidsmiljøloven § 2-1 blant annet sikre at den enkelte virksomheten er innrettet og vedlikeholdt, og at arbeidet blir planlagt, organisert og utført i samsvar med bestemmelsene som er gitt i og i medhold av denne forskriften. Hvem som er arbeidsgiver, følger av arbeidsmiljøloven § 1-8 andre ledd. Den øverste lederen av virksomheten har det overordnede ansvaret for at regelverkets krav blir oppfylt, og kan ikke fraskrive seg dette ansvaret ved å delegerer oppgaver til andre. Etter arbeidsmiljøloven plikter den enkelte arbeidsgiveren å gjennomføre kartlegginger, analyser og tiltak når det gjelder arbeidsmiljøet innenfor sitt aktivitets- og ansvarsområde. Etter denne paragrafen har operatøren eller den som står for driften av innretningen eller landanlegget ansvaret for at slike kartlegginger, analyser og tiltak blir gjennomført på en planlagt og helhetlig måte. Tilsvarende gjelder for entreprenører som står for gjennomføring av bemannede undervannsoperasjoner.

Arbeidstakere

Som det følger av arbeidsmiljøloven § 2-3, jf. § 1-8 første ledd, er arbeidstakernes ansvar begrenset til et medvirkningsansvar. En har funnet det hensiktsmessig å synliggjøre arbeidstakernes plikt i fjerde ledd. Arbeidstakerne har plikt til å medvirke til å gjennomføre de tiltakene som arbeidsgiver iverksetter. Arbeidstakere, deriblant arbeidsledere, har medvirkningsansvar etter instruks og tildelegerte arbeidsoppgaver med mer i den enkelte virksomheten. Arbeidstakere som er arbeidsledere, har i tillegg et særlig ansvar for verne- og arbeidsmiljøarbeidet etter arbeidsmiljøloven § 2-3 tredje ledd.

Arbeidsgiverens plikt til å sikre at arbeidstakerne gis reell mulighet til å medvirke, er nevnt i § 13 med veiledning, som viderefører gjeldende rett.

Når det gjelder arbeidstakernes plikter i forbindelse med styringssystem, vises til § 17.

Helse

Den ansvarlige etter rammeforskriften skal sikre etterlevelse av bestemmelser som gjelder for vedkommendes virksomhet i kraft av

- a) helselovene nevnt i rammeforskriften § 5 eller
- b) øvrig helselovgivning jf. petroleumsloven § 1-5.

Som nevnt i veiledningen til § 5, har bestemmelsene i helselovene ulike pliktsubjekter.

Helsepersonelloven (hpl.) gjelder helsepersonell og virksomhet som yter helsehjelp i riket, jf. hpl. § 2. Hvem og hva den enkelte bestemmelse gjelder for, følger av ordlyden i denne.

En rekke bestemmelser i helsepersonelloven retter seg etter sin ordlyd mot "helsepersonell" eller bestemte kategorier helsepersonell. Et eksempel på det siste er helsepersonelloven § 12 som i første ledd nevner "lege, sykepleier eller bioingeniør", i annet ledd lege. Begrepet helsepersonell er definert i hpl § 3. Sentral i denne forbindelse er helsepersonellens plikt til å utøve faglig forsvarlig virksomhet, jf. helsepersonelloven § 4. Videre skal helsepersonell yte øyeblikkelig hjelp, jf. helsepersonelloven § 7. Disse bestemmelsene er det altså de enkelte helseprofesjonsutøvere som skal oppfylle. Statens helsetilsyn fører tilsyn med helsepersonellet i petroleumsvirksomheten til havs, nå liksom før helsepersonelloven trådte i kraft. Sistnevnte instans kan gi reaksjoner mot helsepersonell ved brudd på bestemmelsene, jf. helsepersonelloven kap. 11.

Det forutsettes at helsepersonell ikke gir taushetsbelagte opplysninger til deltakere i petroleumsvirksomheten som ikke er helsepersonell eller helsepersonells medhjelpere. For kommunikasjon mellom helsepersonell vises til hpl § 25. Helsepersonell kan gi petroleumsvirksomhetens ledelse eller andre ellers taushetsbelagte opplysninger i den utstrekning det foreligger informert samtykke fra den som har krav på taushet. Det vises for øvrig til helsepersonelloven kap. 5.

Helsepersonelloven § 26 omhandler bl.a. helsepersonells rett til å gi opplysninger – så langt som mulig uten individualiserende kjennetegn – til "virksomhetens ledelse" når dette er nødvendig for bl.a. internkontroll og kvalitetssikring av tjenesten.

Enkelte av helsepersonellovens bestemmelser, først og fremst § 16, gjelder for virksomhet som yter helsehjelp. Disse bestemmelsene gjelder herunder for operatør, eventuelt rettighetshaver, reder, kontraktør, entreprenør, underentreprenør eller andre som har tilknyttet en helsetjeneste som yter helsehjelp for eget personell (egne ansatte) eller andres. Hvem som nærmere bestemt er pliktsubjekt etter disse bestemmelsene i helsepersonelloven, beror på organiseringen av petroleumsvirksomheten til havs. Det vises også til de utfyllende bestemmelsene i aktivitetsforskriften § 7 første ledd som stadfester at operatøren eller den som står for driften av en innretning, skal sikre at enhver som oppholder seg på innretningen, har tilgang til faglig forsvarlige helsetjenester, jf. rammeforskriften § 16. Og etter rammeforskriften § 7 andre ledd skal operatøren

påse at alle som utfører arbeid for seg, etterlever krav i helse-, miljø- og sikkerhetslovene, derunder relevante bestemmelser i helsepersonelloven, pasientrettighetsloven, smittevernloven og helse- og sosialberedskapsloven.

Etter helsepersonelloven § 16 skal virksomhet som yter helsehjelp, organiseres slik at helsepersonellet blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter, jf. over om disse. I forarbeidene heter det i denne sammenhengen: ”Det viktigste element i dette er at helsepersonell, uavhengig av arbeidssted og organisasjonsform, først og fremst skal ta faglige hensyn ved ytelse av helsehjelp. Ethvert helsepersonell vil i kraft av utdanning og kvalifikasjoner ha en viss faglig ”autonomi”, dvs. handlefrihet til å oppfylle lovpålagte plikter. Helsepersonelloven § 16 angir således en begrensning for arbeidsgivers styringsrett, ved at virksomheten skal organiseres slik at helsepersonell gis frihet til å oppfylle lovpålagte plikter, og da i første rekke plikten til forsvarlig yrkesutøvelse.” En konsekvens av helsepersonelloven § 16 er at helsetjenesten må ha en selvstendig og uavhengig stilling i faglige spørsmål, jf. aktivitetsforskriften § 7, siste ledd. Den ansvarlige vil imidlertid ha rett til å organisere virksomheten innen lovbestemte rammer.

Bestemmelsene i helsepersonelloven og smittevernloven utfylles av reglene i **pasientrettighetsloven**. Operatøren eller den som står for driften av en innretning, må dimensjonere og tilrettelegge for helsetjenesten slik at pasientrettighetslovens bestemmelser kan oppfylles, jf. aktivitetsforskriften § 8 og helsepersonelloven § 16. Pasientrettighetsloven har videre bl.a. den betydning at helsetjenesten i petroleumsvirksomheten til havs i nødvendig utstrekning må henvise pasienten til den landbaserte spesialisthelsetjenesten. Den ansvarlige for helsetjenesten må også besørge transport av syke og skadde til land med tanke på oppfølging fra nødvendig landbasert helsetjeneste.

Så langt den passer, gjøres også **smittevernloven** ved denne forskriften § 5 gjeldende for petroleumsvirksomheten til havs. Smittevernlovens formål tilsier dette. Lovens formål er å verne befolkningen mot smittsomme sykdommer ved å forebygge dem og motvirke at de overføres i befolkningen, samt motvirke at slike sykdommer føres inn i Norge eller føres ut av Norge til andre land.

Smittevernloven inneholder bl.a. pliktbestemmelser for helsepersonell (kapittel 2 og 3), plikt- og rettighetsbestemmelser for smittede personer (kapittel 5 og 6). Loven er i vid utstrekning en fullmaktslov, jf. bl.a. dens kapittel 3.

I smittevernloven er kommunelegen tillagt oppgaver innen smittevernet, se smittevernloven § 7-2. Ved bestemmelsen i aktivitetsforskriften § 12 tillegges dette ansvaret den legen som har faglig ansvar for helsetjenesten på innretningen. Utover dette er det ikke gjort særskilte tilpasninger i lovens administrative eller materielle bestemmelser. Ved oppfølging av tiltak etter smittevernlovgivningen i petroleumsvirksomheten bør den ansvarlige legen samarbeide med personell i kommunehelsetjenesten.

Det følger av den utfyllende aktivitetsforskriften § 8 første ledd og § 9 at operatøren eller den som står for driften av en innretning, skal sørge for at alle som oppholder seg på innretningen, også med hensyn til smittsom sykdom er sikret nødvendige forebyggende tiltak, undersøkelsesmuligheter, behandling og pleie utenfor institusjon. Operatørens ansvar vil etter dette være tilsvarende kommunens ansvar etter smittevernloven § 7-1. Operatørens ansvar avgrenses i praksis i forhold til landkommunens ansvar i og med at personer som oppholder seg på innretning i petroleumsvirksomheten til havs, vil tilbringe kortere eller lengre perioder på land.

Etter smittevernloven § 4-1 er kommunestyret tillagt myndighet til på visse vilkår å vedta møteforbud, stengning av virksomhet, begrensning i kommunikasjon, isolering og smittesanering. Denne myndighet tillegges også Helsedirektoratet ved alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom, og når det er avgjørende for å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen. Hvilke smittsomme sykdommer som er allmennfarlige, følger av Helse- og omsorgsdepartementets forskrift om dette av 1. januar 1995. ”Alvorlig utbrudd” anses som et relativt begrep. Det vil si at det etter omstendighetene skal mindre til for å klassifisere et utbrudd som alvorlig på innretning i petroleumsvirksomheten til havs enn på fastlandet, jf. sikkerhetsaspektet og befolkningstettheten til havs. Det antas normalt tilstrekkelig at den faglig ansvarlige lege for helsetjenesten i petroleumsvirksomheten til havs ved behov for tiltak som nevnt i smittevernloven § 4-1 kontakter Fylkesmannen i Rogaland. Statlig helsemyndighet kan eventuelt fatte vedtak etter nevnte lov § 4-1 annet ledd.

Det følger av denne forskriften § 5 jf. helse- og sosialberedskapsloven § 1-2 samt dens § 1-3 c) at denne loven også gjelder for operatør og andre som uten formell tilknytning til kommune, fylkeskommune eller staten tilbyr helse- og sosialtjenester på installasjoner og fartøy i arbeid på norsk kontinentalsokkel. Sentralt i helse- og sosialberedskapsloven er det såkalte ansvarsprinsippet. Dette går ut på at den som har ansvaret for en helse- eller sosialtjeneste, for eksempel operatøren, også har ansvar for nødvendige beredskapsforberedelser og for den utøvende tjenesten, herunder finansiering, under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid, med mindre noe annet er bestemt i eller i medhold av lov. For øvrig inneholder helse- og sosialberedskaps-

loven først og fremst fullmaktsbestemmelser for departementet. Forutsetningen for at disse fullmaktsbestemmelser skal gjelde, er ifølge helse- og sosialberedskapsloven § 1-5 at riket er i krig, at krig truer, eller – ved kriser eller katastrofer i fredstid – at det foreligger beslutning av Kongen. Bestemmelsene om beredskap i rammeforskriften med utfyllende forskrifter anses å ivareta en rekke av intensjonene med helse- og sosialberedskapsloven.

At legemiddeloven gjelder for petroleumsvirksomheten til havs, har bl.a. følgende konsekvenser:

Helsepersonell tilknyttet petroleumsvirksomheten til havs må rette seg etter de av lovens bestemmelser som gjelder for dem. Styringsystemet i petroleumsvirksomheten til havs må ta høyde for slike bestemmelser. Som eksempel kan nevnes legers plikt etter lovens § 25 til på anmodning å gi Statens helsetilsyn opplysninger vedrørende mulig misbruk av narkotika.

Legemiddelovens bestemmelser om hvem som kan tilvirke, importere og markedsføre legemidler gjelder også i forhold til petroleumsvirksomheten.

Vi viser ellers til lovens bestemmelser.

Til § 8

Arbeidsgivers plikter overfor andre enn egne arbeidstakere

Bestemmelsen utfyller arbeidsmiljøloven § 2-2 første ledd.

Med virksomhet som nevnt i denne paragrafen menes det samme som i arbeidsmiljøloven, det vil si at begrepet er tilnærmet synonymt med bedrift.

Med se til som nevnt i andre ledd bokstav b og c, menes at hovedbedriften har et samordningsansvar for de nevnte forholdene. Dette er en videreføring av gjeldende rett under arbeidsmiljøloven. Plikten til å se til i bokstav d innebærer for eksempel at overtredelser som nevnt i bokstav d skal påpekes og rettes dersom hovedbedriften blir klar over dem. Plikten kan oppfylles ved inspeksjoner på arbeidsplassen.

TIL KAPITTEL II

Grunnleggende krav til helse, miljø og sikkerhet

Til § 9

Bruk av prinsippene i kapittel II

Paragrafen angir hvilken rettslig betydning prinsippene i kapittel II skal ha. Prinsippene i dette kapitlet forplikter rettighetshaveren, eieren av landanlegg, operatøren og andre som deltar i virksomheten.

Bestemmelsene har også rettslig betydning ved offentlig myndighetsutøving etter helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. De skal altså legges til grunn ved forvaltningens skjønnsutøving, og det bør gå fram av begrunnelse for enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 25 hvordan dette er gjort.

Til § 10

Forsvarlig virksomhet

Dette er en grunnleggende bestemmelse for virksomheten, og den viderefører hovedsakelig gjeldende rett, jf. blant annet petroleumsløven § 10-1 og arbeidsmiljøloven § 4-1, jf. også de øvrige paragrafene i kapittel 4 og tidligere sikkerhetsforskrift § 9 om forsvarlig virksomhet, som gjelder både på helse- og sikkerhetsområdet. For landanleggene vises det også til brann- og eksplosjonsvernloven. For helsemessige forhold vises til § 16 med veiledning. Når begrepet forsvarlig brukes her, innebærer ikke dette noen realitetsendring i forhold til arbeidsmiljølovens forsvarlighetsbegrep som er ”fullt forsvarlig”. Med virksomhet menes her det samme som i arbeidsmiljøloven, det vil si at begrepet er tilnærmet synonymt med bedrift.

Kravet i første ledd om samlet vurdering baseres på et helse-, miljø- og sikkerhetsmessig helhetssyn for den enkelte virksomheten. Muligheten for å foreta helhetlige vurderinger vil variere fra virksomhet til virksomhet ut fra hvilke faktorer som skal vurderes. I første ledd andre punktum er det angitt at det i tillegg til andre relevante faktorer skal tas hensyn til virksomhetens egenart, stedlige forhold og operasjonelle forutsetninger i vurderingen. En enkeltvis og samlet vurdering kan for eksempel være at faktorer som støy, klimatiske forhold ikke bare skal vurderes som enkeltstående faktorer, men at den ansvarlige så langt som mulig skal vurdere den samlede belastningen de enkelte faktorene kan medføre. På arbeidsmiljølovens område retter kravet seg mot alle faktorer som kan ha innvirkning på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd. Hvilke tiltak som den enkelte virksomheten må iverksette for å oppfylle kravet om forsvarlig virksomhet følger av krav i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Kravene må imidlertid ses i forhold til at nivået for helse, miljø og sikkerhet skal videreutvikles, blant annet i forhold til den teknologiske utvikling, jf. andre ledd og hjemmelovens formålsbestemmelser.

Det følger av petroleumsloven, forurensningsloven, arbeidsmiljøloven, brann- og eksplosjonsvernloven og helselovgivningen at nivået som andre ledd beskriver, skal utvikles i takt med den teknologiske utviklingen, og også med den generelle samfunnsutviklingen, jf. bestemmelsene om formål og om krav til forsvarlig virksomhet i hjemmelslovene.

For å legge til rette for en slik utvikling har myndighetene valgt å benytte seg i hovedsak av funksjonskrav i forskriftene, der en beskriver hva som skal oppnås framfor å angi konkrete løsninger. Sentralt når forskriftens nivå skal fastlegges står, i tillegg til forskriftens ordlyd, myndighetenes fortolkninger av regelverket, enkeltvedtak som fattes og veiledninger som myndighetene gir.

Annen norsk lovgivning kan også være aktuell som rettskilde ved tilsynet med petroleumsvirksomheten. Det vises til petroleumsloven § 1-5 som gir annen norsk rett anvendelse i petroleumsvirksomheten.

Det vises til § 24 når det gjelder bruk av normer på helse-, arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet som myndighetene anbefaler i veiledningen til de utfyllende forskriftene.

Bestemmelsen vil bli håndhevet i lys av den virksomheten det gjelder, om det gjelder høyrisikooperasjoner og virksomhet med storulykkespotensial, eller om det gjelder byggeoppdrag eller lignende av mindre omfang og med lavere risiko.

Til § 11

Prinsipper for risikoreduksjon

Prinsippene i bestemmelsen er allmenne for virksomheten og utfyller aktsomhetsplikten som ligger i hjemmelslovene.

Med risiko menes konsekvensene av virksomheten med tilhørende usikkerhet. Begrepet "konsekvensene" er her brukt som et samlebegrep for alle de konsekvensene som virksomheten potensielt kan gi. Begrepet er ikke kun avgrenset til de endelige konsekvensene av virksomheten i form av eksempelvis skade på eller tap av menneskers liv og helse, miljø og materielle verdier, men inkluderer også tilstander og hendelser som kan gi eller føre til denne typen konsekvenser. Med konsekvensene relatert til eksempelvis storulykker, menes både uønskede hendelser som kan føre til storulykker, de forholdene og faktorene som direkte eller indirekte er av betydning for om hendelsene vil inntreffe eller ikke, og konsekvensene dersom hendelsene skulle inntreffe. Med konsekvensene relatert til arbeidsbetinget sykdom og skader menes her både tilstander og eksponering som umiddelbart eller på sikt kan føre til sykdom eller skade og alvorlighetsgraden av sykdommen eller skaden i form av dødsfall, personskader, andre helseskader eller reduksjon i helsetilstanden. Med konsekvensene relatert til ytre miljø, menes skade på eller ulempe for miljøet som følge av både operasjonelle utslipp og akutt forurensning i form av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, samt påvirkning av temperaturen.

Med tilhørende usikkerhet menes her usikkerhet relatert til hva konsekvensene av virksomheten kan bli. Gitt beskrivelsen av konsekvensene ovenfor, så relaterer usikkerheten seg til både hvilke hendelser som kan inntreffe, til hvor ofte de vil inntreffe, og til hvilke skader på eller tap av menneskers liv og helse, miljø og materielle verdier de ulike hendelsene kan gi. For ytre miljø relaterer usikkerheten seg i tillegg til hvilke skader på miljøet de operasjonelle utslippene kan gi.

Risikobegrepet forholder seg til virksomheten, det vil si til en rekke ulike prosesser som for eksempel utforming av en innretning, gjennomføring av en boreoperasjon eller beslutningsprosesser knyttet til en teknisk, operasjonell eller organisatorisk endring. Risikoen forbundet med virksomheten vil med andre ord være avhengig av konteksten, deriblant kunnskapsgrunnlaget og det som skal vurderes, planlegges og gjennomføres.

Forskriftene til arbeidsmiljøloven fastsatt av Arbeidsdepartementet 6. desember 2011, med ikrafttredelse 1. januar 2013, bruker en annen definisjon av risiko enn det som er beskrevet ovenfor. Denne definisjonen ivaretar ikke fullt ut innholdet i risikobegrepet som beskrevet i petroleumsregelverket.

Kravet i denne bestemmelsen om å redusere risikoen innebærer at det etablerte minimumsnivået for helse, miljø og sikkerhet, herunder akseptkriterier for storulykkesrisiko og miljørisiko, jf. styringsforskriften § 9, skal overholdes uten hensyn til kostnader og at den ansvarlige ikke kan sette til side spesifikke krav i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen med henvisning til beregning av risiko.

Kravet i første ledd andre punktum innebærer at risikoen skal reduseres ytterligere utover det etablerte minimumsnivået for helse, miljø og sikkerhet som følger av regelverket. Slik risikoreduksjon skal skje etter prinsippene i de påfølgende leddene. Det innebærer at risikoen skal reduseres utover regelverkets minimumsnivå hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Håndhevelsen vil måtte bli forskjellig ut ifra om det gjelder høyrisikooperasjoner og virksomhet med storulykkespotensial, eller om det gjelder byggeoppdrag eller liknende av mindre omfang og med lavere risiko.

Andre ledd gir blant annet uttrykk for prinsippet om beste tilgjengelige teknologi (BAT-prinsippet). I dette ligger det at den ansvarlige for virksomheten skal legge til grunn i sin planlegging og drift den teknologi og de metoder som etter en helhetlig vurdering gir de beste og mest effektive resultatene. Prinsippet kommer også til uttrykk i forurensningsloven § 2 første ledd nr. 3. Bestemmelsen i forurensningsloven henvender seg først og fremst til myndighetenes skjønnsutøvelse, slik at det har vært nødvendig å oppstille dette som et krav rettet direkte mot den ansvarlige for virksomheten. Kravet innebærer ikke noen endring utover det som har vært vanlig å stille som krav etter gjeldende rett.

Tredje ledd gir uttrykk for det såkalte føre var-prinsippet. Hensikten med å ta denne bestemmelsen inn her er å synliggjøre et prinsipp som er anerkjent så vel nasjonalt som internasjonalt på området helse, miljø og sikkerhet.

Fjerde ledd gjenspeiler en substitusjonstankegang ved at det skal velges alternative løsninger som ikke har den aktuelle risikofaktoren. Bestemmelsen gjelder innenfor hele forskriftens virkeområde. Som etter gjeldende rett omfatter kravet helsefarlige faktorer under arbeidsmiljøloven. Bestemmelsen vil også omfatte forhold som medfører helsemessig risiko under helsemyndighetenes ansvarsområde. For plikt til å substituere produkter som inneholder helse- og miljøfarlige kjemikalier vises det til produktkontrollloven § 3a.

Sjette ledd unntar det ytre miljø ved landanleggene fra bestemmelsens virkeområde. På dette området anses bestemmelsen som unødvendig, og selv om det ikke nødvendigvis er motstrid mellom denne bestemmelsen og det som ellers ville følge av forurensningsregelverket, har man villet unngå eventuell tvil om dette ved å unnta det ytre miljø fra bestemmelsens virkeområde.

For ytterligere utdyping av kravene til risikoreduksjon vises det til utfyllende forskrifter, hovedsakelig styringsforskriften.

Til § 12

Organisasjon og kompetanse

Kravet i første ledd innebærer at operatøren til enhver tid skal ha nødvendig faglig kompetanse til å vurdere om petroleumsvirksomheten er forsvarlig.

Formålet med andre ledd er å sikre at alle som arbeider i virksomheten er kvalifisert til å utføre arbeidet på en forsvarlig måte, jf. blant annet petroleumsloven § 9-7. Det er gitt nærmere krav til kompetanse i de utfyllende forskriftene, se styringsforskriften, aktivitetsforskriften og teknisk og operasjonell forskrift.

Hjemmelen i tredje ledd er ikke begrenset til operatørens egen organisasjon, men gjelder for hele organiseringen av petroleumsvirksomheten under den aktuelle operatøren, inkludert entreprenører og andre.

Til § 13

Tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning

Hensikten med arbeidstakermedvirkning er blant annet å bruke arbeidstakernes samlede kunnskap og erfaring for å sikre at saker blir tilstrekkelig belyst før det treffes beslutninger som angår helse, miljø og sikkerhet, og å gi arbeidstakerne muligheten til å ha innflytelse på sin egen arbeidssituasjon.

Rett til å medvirke - denne paragrafen. Plikt til å medvirke - se § 7 og § 17

Denne bestemmelsen omhandler arbeidstakernes rett til å medvirke. Arbeidstakernes plikter omhandles i den generelle pliktsubjektbestemmelsen, § 7. Arbeidstakerne har videre et medvirkningsansvar når det gjelder styringssystem som følger av § 17.

Forholdet til de utfyllende forskriftene

Arbeidstakernes rett til å medvirke gjelder saker som har betydning for arbeidsmiljøet og sikkerheten etter krav gitt i og i medhold av arbeidsmiljøloven og denne forskriften. Det vil også si krav gitt i de utfyllende forskriftene. Medvirkningsretten er normalt ikke gjentatt i de utfyllende forskriftene.

Reell medvirkning

Bestemmelsen innebærer at arbeidstakerne gis reell mulighet til å påvirke arbeidsmiljø og sikkerhet i virksomheten. Med reell mulighet menes at arbeidstakerne involveres så tidlig i beslutningsprosessen at deres innspill utgjør en del av beslutningsgrunnlaget.

Arbeidstakernes representanter velges av arbeidstakerne, se neste avsnitt om tillitsvalgte.

Kravet om arbeidstakermedvirkning innebærer også en plikt for arbeidsgiveren til å sikre at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter, samt at de får nødvendig tid til å ivareta sine oppgaver, jf. arbeidsmiljøloven § 3-2 første ledd bokstav a, arbeidsmiljøloven § 6-5 første og andre ledd og § 7-4. Arbeidstakerne skal ha opplæring i styringssystemet og gjøres kjent med resultater fra systemrevisjoner av

dette, jf. arbeidsmiljøloven § 4-2 første ledd. Arbeidsgiveren må sikre at verneombudene får tilgang til det regelverket som gjelder for virksomheten slik at de kan oppfylle sine plikter etter arbeidsmiljøloven § 6-2. Dette inkluderer også relevante rammesettende dokumenter som utfyller regelverket, for eksempel standarder.

Arbeidstakernes rett til medvirkning ved myndighetstilsyn framgår av arbeidsmiljøloven § 6-2 sjuende ledd.

Tillitsvalgte

Tillitsvalgte kan være både verneombud, fagforeningsrepresentanter eller andre representanter valgt av arbeidstakerne.

Bestemmelsen gjør ikke endringer i det systemet som følger av arbeidsmiljøloven for involvering av arbeidstakerne og deres tillitsvalgte, deriblant hvem som skal involveres i ulike tilfeller. Hvilke tillitsvalgte for arbeidstakere som bør medvirke vil avhenge av sakens art, hvilken fase i virksomheten det er tale om og hvem som blir berørt av den aktuelle saken. Det kan være arbeidstakernes representanter i arbeidsmiljøutvalg, koordinerende arbeidsmiljøutvalg, felles stedlig arbeidsmiljøutvalg, bedriftsutvalg, hovedverneombud, verneombud, arbeidstakernes organisasjoner og fagforeningsrepresentanter, avhengig av den enkelte saken. Bestemmelsene i arbeidsmiljøloven eller forskrifter under den kan også rette seg mot spesielle arbeidstakerrepresentanter. Det kan være naturlig at de valgte arbeidstakerrepresentantene trekker inn berørte arbeidstakere eller arbeidstakere med særlig relevant kompetanse i behandling av saken. Disse vil eventuelt komme i tillegg til de brukerrepresentanter som arbeidsgiver utpeker. Brukerrepresentanter kan være slike som arbeidsgiver utpeker etter styringsforskriften § 11, jf. veiledningen til denne. Det bør avtales mellom partene hvilke saker som skal behandles i arbeidsmiljøutvalg, bedriftsutvalg og eventuelle andre utvalg, der dette ikke går klart fram av arbeidsmiljøloven med forskrifter eller hovedavtalen. I forbindelse med større organisasjonsendringer bør organiseringen av arbeidstakermedvirkning vurderes og tilpasses.

Medvirkning i alle faser av virksomheten

Første ledd innebærer blant annet at det stilles krav til arbeidstakermedvirkning i alle faser av virksomheten i saker som gjelder arbeidsmiljø og sikkerhet. For å sikre at arbeidstakernes erfaring også kan nyttes av aktører som ennå ikke har egen driftsorganisasjon, kan aktøren innhente slik erfaring fra tillitsvalgte hos andre operatører eller entreprenører, samt aktuelle arbeidstakerorganisasjoner.

Medvirkning ved styringssystem

Andre ledd regulerer arbeidstakernes rett til medvirkning ved etablering, oppfølging og videreutvikling av styringssystem. Det går fram av bestemmelsen at medvirkningsretten i forbindelse med styringssystem gjelder også for området ytre miljø og helselovgivningen. For verneombud og medlemmer i arbeidsmiljøutvalg er krav om deltakelse ved etablering og vedlikehold av styringssystem uttrykkelig gitt i arbeidsmiljøloven § 6-2 og § 7-2. Etter arbeidsmiljøloven § 3-1 framgår det også at arbeidsgiver skal utføre systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte. I tillegg framgår det av arbeidsmiljøloven § 4-2 første ledd at arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal medvirke ved utformingen av systemer som nyttes ved planlegging og utforming av arbeidsmiljøet. Det vises til arbeidsmiljølovens forarbeider, særlig Ot. prp. nr. 50 (1993-94), der det utdypes hva som menes med tillitsvalgte.

Informasjon om enkeltvedtak

Tredje ledd viderefører gjeldende rett. Plikten til å gjøre vedtak kjent for arbeidstakernes tillitsvalgte påligger den som enkeltvedtak retter seg mot. Hvem som skal informeres, vil variere fra sak til sak. For å nå alle berørte, kan det for eksempel være nødvendig å informere koordinerende arbeidsmiljøutvalg for felt eller arbeidstakerorganisasjonene som er representert på arbeidsplassen. Det må vurderes i det enkelte tilfellet hvem det er naturlig å informere. Der det er etablert en organisert vernetjeneste, er det normalt den som skal informeres i første rekke.

Nærmere om gjennomføring av medvirkning

I forbindelse med større og mer omfattende saker som organisasjons- og utviklingsarbeid og utbyggings- og modifikasjonsprosjekter, bør det etableres planer for medvirkning. Slike planer kan for eksempel vise de aktuelle prosessene der medvirkning skal skje, hvem som er arbeidstakernes representant eller representanter, tids- og møteplaner, hvilken kompetanse som er nødvendig med mer.

Kravet om arbeidstakermedvirkning innebærer at arbeidstakere med tilstrekkelig kunnskaper og erfaring medvirker i utarbeidelsen av relevante analyser for å sikre at forhold av betydning for arbeidsmiljø og helse

blir belyst. Kravet om arbeidstakermedvirkning innebærer også at alle berørte arbeidstakere gjøres kjent med resultater av relevante analyser samt betydningen av resultatene for utførelsen av arbeidet.

I forbindelse med anbudsrunder eller kontraktinngåelse som innebærer vesentlige endringer i arbeidsorganisering, bemanning eller teknologi, skal det i henhold til arbeidsmiljøloven § 7-2 legges til rette for at arbeidstakernes representanter i arbeidsmiljøutvalget får anledning til å medvirke i de saker som kan ha betydning for arbeidsmiljøet.

Etter arbeidsmiljøloven § 4-2 første ledd skal arbeidstakere og deres tillitsvalgte delta i utviklingsarbeid som angår utformingen og organiseringen av arbeidet i virksomheten. Dette gjelder blant annet utformingen av metoder, prosedyrer og instruksjoner som får betydning for egen arbeidssituasjon.

Innenfor sitt eget område skal verneombudet informeres om hendelser og tilstander som skal meldes til myndighetene, jf. styringsforskriften § 29, § 30, § 31, § 32 og § 36, jf. arbeidsmiljøloven § 6-2.

Forskrift av 6. desember 2010 om organisering, ledelse og medvirkning gir utfyllende bestemmelser om valg, funksjon og oppgaver for arbeidsmiljøutvalg og verneombud.

Forskrift til petroleumsloven § 78 regulerer tillitsvalgtes adgang til arbeidsplassen for å ivareta tariffmessige gjøremål.

Til § 14

Bruk av norsk språk

Selv om utgangspunktet i bestemmelsen er bruk av norsk språk, er kravet om bruk av norsk språk ikke absolutt. Det fremgår av bestemmelsen at andre språk kan brukes dersom det er nødvendig eller hensiktsmessig for å gjennomføre virksomheten, og det ikke går på bekostning av sikkerheten.

Bestemmelsen innebærer at skriftlig materiale som prosedyrer og manualer i utgangspunktet skal være på norsk. Dersom dette ikke anses som hensiktsmessig, og det ikke går på bekostning av sikkerheten, noe arbeidsgiver skal kunne dokumentere, kan en imidlertid avstå fra å oversette slike dokumenter til norsk.

Det stilles ellers krav til bruk av norsk språk på enkelte spesielle områder, så som i arbeidsmiljøloven § 5-4 første ledd bokstav e og § 5-5 fjerde ledd. Dette er krav rettet mot produsenter, leverandører og importører av maskiner og annet arbeidsutstyr, og produsenter og importører av kjemikalier og biologisk materiale. Det vises også til arbeidsmiljøloven § 4-5 fjerde ledd.

Til § 15

God helse-, miljø- og sikkerhetskultur

En god helse-, miljø- og sikkerhetskultur kan observeres i virksomheter som tilrettelegger for kontinuerlig, kritisk og grundig arbeid for å redusere risiko og forbedre helse, miljø og sikkerhet. Elementer i en god helse-, miljø- og sikkerhetskultur vil således kunne være

- a) at systematiske, kontinuerlige og bredspektrede overvåkings- og kartleggingsmetoder legges til grunn for bevisst og styrt prioritering av innsatsen i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet - basert på regelverkets prinsipper for risikoreduksjon og styring,
- b) at innsatsen og virkemidlene i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet kontinuerlig underlegges en kritisk vurdering med hensyn til mulige målkonflikter og effektivitet,
- c) at det er en klar forståelse i organisasjonen for at kultur ikke er en individuell egenskap, men noe som utvikles i samspillet mellom mennesker og gitte rammebetingelser. Derfor blir ledelsesansvar og ledelsesatferd på alle nivå i virksomheten sentrale elementer,
- d) at det legges til rette for utvikling og kollektiv læring gjennom kompetanseheving, medvirkning og en systematisk og kritisk refleksjon i alle ledd, og
- e) at helse-, miljø og sikkerhetsarbeid ikke kan ses løsrevet fra hverandre eller fra andre verdiskapende prosesser i virksomheten.

Til § 16

Helsemessige forhold

Denne paragrafens første og andre ledd viderefører gjeldende rett for petroleumsvirksomhet til havs. Kravet om forsvarlig ivaretagelse av helsemessige forhold er hjemlet i petroleumsloven, arbeidsmiljøloven og helseovgivningen. Definisjonen av helsemessige forhold går fram av § 6 bokstav b. Regelverket om bedriftshelsetjeneste gjelder også for annen virksomhet enn petroleumsvirksomhet. Bestemmelsene i rammevorskriften og utfyllende forskrifter om øvrige helsemessige forhold, som forvaltes av helsemyndigheten, gjelder innenfor virkeområdene for de respektive hjemmelsbestemmelsene i lov og forskrift.

Helsetjenesten i petroleumsvirksomheten til havs bør faglig sett minst ligge på et nivå tilsvarende kommunehelsetjenesten.

Operatøren må ved sin helsetjeneste påse at alle som oppholder seg på innretninger til havs, gis nødvendig helsehjelp, herunder øyeblikkelig hjelp, på innretningen eller under transport inntil den landbaserte primær- eller spesialisthelsetjeneste eventuelt overtar ansvaret. Helsehjelp omfatter både forebyggende og kurative tjenester. Operatøren må tilrettelegge for at helsetjenesten i petroleumsvirksomheten til havs kan ivareta sine oppgaver etter helselovgivningen. Det vises til helsepersonelloven § 16 omtalt i veiledningen til rammeforskriften § 7. (Etter helsepersonelloven § 16 skal virksomhet som yter helsehjelp, herunder petroleumsvirksomhet til havs, organiseres slik at helsepersonellet blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter.) Det vises videre til rammeforskriften § 5 som gir blant annet pasientrettighetsloven og helsepersonelloven anvendelse i petroleumsvirksomheten til havs.

Helsepersonellet er underlagt krav om forsvarlig yrkesutøvelse. Dette følger av helsepersonelloven som inneholder helselovgivningens generelle pliktbestemmelser rettet mot helsepersonell, jf. denne forskriften § 5.

Operatørens ansvar for helsemessige forhold på landanlegg for petroleumsvirksomhet som nevnt i tredje ledd, reguleres i teknisk og operasjonell forskrift samt i øvrig helse- og arbeidsmiljølovgivning.

TIL KAPITTEL III **Styring av virksomheten**

Til § 17

Plikt til å etablere, følge opp og videreutvikle styringssystem

Plikten til å etablere, følge opp og videreutvikle styringssystem gjelder på arbeidsmiljølovens, forurensningslovens, petroleumsløvens, produktkontrolløvens og brann- og eksplosjonsvernlovens område, jf. denne forskriften § 2 med veiledning. For ytterligere utdyping av kravene i forbindelse med styringssystem vises det til den utfyllende styringsforskriften.

I første ledd er det operatøren og andre som deltar i virksomheten som er pliktsubjekt. Styringssystem som operatøren og andre deltakere har etablert for sin virksomhet bør videreutvikles til å omfatte etterlevelse av krav som er gitt i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Slike styringssystem kan for eksempel være etablert etter tidligere forskrift om styringssystem i petroleumsvirksomheten, forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter eller forskrifter under maritim lovgivning.

For flyttbare innretninger i petroleumsvirksomheten til havs kan den ansvarlige legge til grunn IMOs resolusjon A.741 International Safety Management Code (ISM-koden) for den delen av styringssystemet som gjelder for maritime driftsforhold.

Behovet for denne paragrafen

Det følger en plikt til å etablere, følge opp og videreutvikle styringssystem av petroleumsløven § 10-6. Det er også en styringssystemplikt etter arbeidsmiljøloven § 3-1. I forurensningsloven og produktkontrolløven følger ikke denne plikten direkte av lovene, men det er gitt hjemmel til å stille krav om et slikt system i henholdsvis § 52b og § 8 tredje ledd i de nevnte lovene. I første ledd er det derfor inntatt krav som nevnt.

Bestemmelsen vil bli håndhevet i lys av den virksomheten det gjelder, om det gjelder høyrisikoooperasjoner og virksomhet med storulykkespotensial, eller om det gjelder byggeoppdrag eller lignende av mindre omfang og med lavere risiko.

Særlig om rettighetshaverens og eieren av landanleggets plikt

Rettighetshaveren og eieren av landanlegget har en særskilt plikt til å etablere, følge opp og videreutvikle styringssystem, begrenset til de deler av regelverket som er rettet mot seg, jf. andre ledd. Det vil si at rettighetshaveren og eieren av landanlegget skal ha styringssystem for å følge opp sin plikt til å påse at operatøren etterlever sine plikter, jf. § 7, og for å følge opp de plikter som følger av enkeltbestemmelser rettet mot rettighetshaveren og eieren av landanlegget. Styringssystemet må naturligvis tilpasses omfanget av aktiviteten. Det kan være naturlig at den enkelte rettighetshaverens eller eieren av landanleggs styringssystem omfatter alle de utvinningstillatelsene denne deltar i, eller landanlegg denne er eier av. Der det er flere eiere av samme landanlegg eller en rettighetshavergruppe, vil plikten til å ha styringssystem kunne innebære en beskrivelse av hvordan gruppen skal følge opp sine plikter, i form av for eksempel ansvars- og oppgavefordelingen mellom deltakerne og mellom gruppen og operatøren, eventuelt en henvisning til dokumenter hvor en slik beskrivelse finnes.

Plikten er begrenset til virkeområdet for denne forskriften

Det understrekes at plikten etter bestemmelsen bare gjelder for den delen av virksomheten som omfattes av virkeområdet for denne forskriften. For eksempel vil bedrifter som lager utstyr på land ikke være underlagt systemplikten i denne forskriften når det gjelder arbeidsmiljø for sine ansatte på land. Relevant landregelverk vil gjelde for dem.

Innholdet i styringssystem

Styringssystem skal omfatte organisering, prosesser, prosedyrer og ressurser som er nødvendige for å sikre etterlevelse av krav som er gitt i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Nærmere bestemmelser om styringssystem, deriblant om innholdet, framgår av den utfyllende styringsforskriften.

Det følger av denne bestemmelsen jf. definisjonen av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen i § 6 om definisjoner bokstav c, at styringssystemet også må omfatte aktuelle bestemmelser i de helselovene som gis anvendelse i kraft av § 5 om enkelte helselovers anvendelse i petroleumsvirksomheten til havs, foruten i legemiddeloven og andre helselover som gjelder i petroleumsvirksomheten på bakgrunn av petroleumsløven § 1-5.

Lov om statlig tilsyn med helsetjenesten (tilsynsloven) omfatter også tilsynet med helsetjenesten i petroleumsvirksomheten, jf. petroleumsløven § 1-5. Tilsynsloven inneholder i § 3 bestemmelser om plikt for virksomhet som yter helsetjeneste, til å føre internkontroll på en slik måte at det kan forebygge svikt i helsetjenesten. Virksomheten og tjenestene skal i den anledning planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med allment aksepterte faglige normer og krav fastsatt i medhold av lov eller forskrift. Av hensyn til petroleumsnæringen er det viktig at helsemyndigheten koordinerer sitt tilsyn etter ulike regelverk med styringssystemet for petroleumsvirksomheten. Ved å oppfylle bestemmelsene i styringsforskriften anses man også å tilfredsstille kravene til internkontroll i tilsynsloven.

Arbeidstakernes medvirkningsplikt

Tredje ledd innebærer at arbeidstakerne skal medvirke ved etablering, oppfølging og videreutvikling av styringssystem på hele forskriftens virkeområde, herunder styringssystem for oppfølging av krav på forurensningsloven virkeområde. Arbeidstakernes erfaringer og aktive medvirkning er en vesentlig forutsetning for et velfungerende styringssystem. Arbeidstakernes rettigheter i denne forbindelsen er regulert i § 13.

Arbeidstakernes plikt til å medvirke ved etablering, oppfølging og videreutvikling av styringssystem i virksomhet på landanlegg er ikke ny, men kommer tilsvarende til uttrykk i forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Til § 18

Kvalifisering og oppfølging av andre deltakere

Første ledd synliggjør plikter som den ansvarlige har etter helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen og § 7. Første ledd omfatter også andre deltakere enn operatøren, og pålegger for eksempel entreprenører en plikt til å følge opp sine underentreprenører. Når det gjelder operatøren, synliggjør første ledd enkelte elementer i operatørens plikt til å påse som følger av § 7, andre ledd.

Denne bestemmelsen berører forholdet mellom operatørens styringssystem og systemet til andre deltakere. Bestemmelsen innebærer at operatøren, for å sikre at helheten blir ivaretatt, skal vurdere de andre systemene før, under og etter kontraktsinngåelse, så vel som under gjennomføring av aktivitet.

Andre ledd sammenholdt med § 17, eller sammenholdt med annen norsk lovgivning, innebærer at operatøren skal legge andre deltakeres styringssystem til grunn så langt som mulig. Operatøren skal imidlertid ta stilling til egnetheten til disse styringssystemene ut fra den aktiviteten som skal utføres, og avgjøre om det er behov for å sette i verk korrigerende tiltak. Det bør vises varsomhet med å gripe inn i allerede etablerte styringssystemer. Annen norsk lovgivning kan være forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter og forskrifter under maritim lovgivning.

Til § 19

Verifikasjoner

Verifikasjon kan omfatte kontroll av beregninger, tegninger og fabrikasjon ved å gå gjennom det som er gjort, samt å foreta uavhengige eller egne beregninger. Verifikasjonen kan også innbefatte prøving eller testing av produkter og systemer.

Når den ansvarlige skal verifisere at krav i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen er oppfylt, omfatter dette også verifikasjon av de interne kravene som den ansvarlige setter for å konkretisere krav i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, og som skal bidra til å oppnå de målene og strategiene for helse, miljø og sikker-

het som den ansvarlige har etablert. Det er gitt krav til blant annet etablering av mål og strategier og til fastsetting av interne krav i den utfyllende styringsforskriften.

Når det gjelder omfanget av verifikasjon, vil det avhenge av type krav. For eksempel vil det normalt være behov for å verifisere samsvar med krav i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen på de tekniske områdene.

Når det gjelder graden av uavhengighet, innebærer dette normalt at verifikasjoner skal utføres av en annen enn den som har utført arbeidet som skal verifiseres, eller den som har utarbeidet verifikasjonsgrunnlaget, samt at det er organisatorisk uavhengighet for rapportering i linjen. En viktig forutsetning er at den enheten som foretar verifikasjonen har nødvendig kompetanse og nødvendige ressurser til å utføre den.

For beredskap mot akutt forurensning, menes også kontroll av at de ulike beredskapselementene fungerer i praksis og etter hensikten. Den mest hensiktsmessige verifikasjonsteknikk bør velges i hvert tilfelle og den kan spenne fra en enkel skrivebordsøvelse for å sjekke at responstider på beredskapsressurser kan overholdes, til fullskala øvelser med deltagelse fra alle relevante parter. Se også aktivitetsforskriften § 23.

TIL KAPITTEL IV

Beredskap

Til § 20

Samordning av beredskap til havs

Operatøren og andre som deltar i petroleumsvirksomheten (den ansvarlige) skal etablere og videreutvikle en beredskap. Beredskapen skal omfatte tiltak for å møte identifiserte fare- og ulykkesituasjoner.

Kystverket har ansvaret for et nasjonalt beredskapssystem mot akutt forurensning, jf. forurensningsloven § 43 tredje ledd. For å ivareta kravet om samordning i andre ledd bør operatøren harmonisere med dette systemet.

Kravet om å lede og koordinere i tredje ledd følger av petroleumsløven § 9-2, og innebærer at operatøren har ansvaret for å påse at nødvendige tiltak settes i verk for å hindre eller minske skadevirkningene av en fare- og ulykkesituasjon. Hvis deler av beredskapen ivaretas av andre aktører på vegne av operatøren, er operatøren likevel ansvarlig for beredskapen som beskrevet i tredje ledd.

Til § 21

Samarbeid om beredskap til havs

Paragrafen etablerer en plikt til samarbeid om beredskap som nevnt i forurensningsloven § 42 første ledd. Et forpliktende beredskapssamarbeid som er avtalt i felles beredskapsplaner, og bruk av felles beredskapsressurser som nevnt i første ledd gir det sikreste grunnlaget for å etablere, opprettholde og videreutvikle en beredskap mot akutt forurensning som kan ivareta risiko for forurensning både ved innretningen og i influensområdet for utslipp fra innretningen. Beredskapssamarbeidet er en viktig forutsetning for å optimalisere sammensetningen av beredskapsressursene, og bruken av disse.

Samarbeidet kan være avgrenset i forhold til geografi, tema og tid.

Til § 22

Beredskap på landanlegg

Kravene i denne paragrafen har til hensikt å fungere som en overbygning til beredskapskravene i og i medhold av teknisk og operasjonell forskrift, og gi en helhetlig oversikt over krav til beredskap ved drift av landanlegg.

For de områder av beredskapen som også omfattes av forskrift 20. desember 2011 nr. 1434 om industrivern, vil kravene i denne bestemmelsen oppfylles ved å bruke bestemmelsene i forskriften som nevnt ovenfor.

For de områder av beredskapen som omfattes av Kystverkets forskrift om sikkerhet og terrorberedskap i norske havner, vil kravene i denne bestemmelsen oppfylles ved å bruke den forskriften.

Miljødirektoratet stiller spesifikke krav til beredskap mot akutt forurensning i sine tillatelser.

Med beredskapsmessige ressurser som nevnt i siste ledd, menes ressurser innenfor Arbeids- og sosialdepartementets myndighetsområde og eventuelle private ressurser.

TIL KAPITTEL V

Materiale og opplysninger

Til § 23

Generelle krav til materiale og opplysninger

Paragrafen synliggjør en generell dokumentasjonsplikt for den ansvarlige og gjelder innenfor hele området helse, miljø og sikkerhet. En slik plikt følger av petroleumsloven § 10-4, men er tatt inn her fordi tilsvarende krav ikke følger direkte av de andre hjemmelslovene. Bestemmelsen sier ikke noe direkte om hvor eller hvordan materiale og opplysninger skal oppbevares, eller hvem som konkret skal gjøre det. Eksempelvis kan det oppbevares hos en entreprenør, utenlands, på elektronisk format eller på annen måte. Kravet er at materialet og opplysningene skal kunne gjøres tilgjengelig for tilsynsmyndighetene innen rimelig tid. Hva som er rimelig tid, vil blant annet avhenge av betydningen av materialet eller opplysningene og saken.

Det er den ansvarlige selv som skal ta stilling til nødvendig dokumentasjonsbehov, og bestemmelsen legger til rette for å utnytte tilgjengelige dokumenter og dokumentasjonssystemer hos leverandører og underleverandører. I første ledd fjerde punktum signaliseres det uttrykkelig at dokumentasjonen skal tilpasses virksomhetens egenart og den aktiviteten som gjennomføres, slik at det ikke utarbeides mer dokumentasjon enn det som er nødvendig.

Det vises til den utfyllende styringsforskriften der det gis nærmere bestemmelser når det gjelder opplysningsplikt overfor myndighetene, deriblant bestemmelser om oppbevaringstid og kassering.

Til § 24

Bruk av anerkjente normer

Bruk av anbefalte normer på helse-, arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet

I virksomhet som er omfattet av denne forskriften og forskrifter gitt i medhold av denne, vil sedvaner eller kutymmer i bransjen, krav og spesifikasjoner som framkommer i andre dokumenter, så som industristandarder, som er nasjonalt og internasjonalt anerkjent innenfor et fagområde, for eksempel standarder som er utarbeidet i regi av CEN, CENELEC, ISO og IEC, være normgivende. Det samme gjelder bransjestandarder utarbeidet i regi av NORSOK og API med flere.

Myndighetenes anbefalte løsninger angis i veiledningene til de enkelte paragrafene i de utfyllende forskriftene. Myndighetene anbefaler bruk av ulike industristandarder eller andre normerende dokumenter, eventuelt med utfyllende tilleggspunkt som framgår av veiledningene, som en måte å oppfylle forskriftens krav på. Det henvises til slike normerende dokumenter med utgivelsesdato og utgivelses-/revisjonsnummer, for eksempel NORSOK xx, revisjon xx (dato) i referanselistene i veiledningene til forskriftene. Den anbefalte løsningen blir anerkjent norm gjennom denne henvisningen i veiledningen til forskriftene. På områder der det ikke er gitt ut industristandarder, eller disse ikke er funnet tilfredsstillende, beskriver myndighetene i enkelte tilfeller i veiledninger til bestemmelsene løsninger som angir måter å oppfylle forskriftens krav på. Slike anbefalinger har samme status som anbefalte industristandarder som nevnt. I følge første ledd, kan den ansvarlige normalt legge til grunn at anbefalt løsning innfrir det aktuelle forskriftskravet.

Bruk av anerkjente normer er frivillig i den forstand at det kan velges andre tekniske løsninger, metoder eller framgangsmåter, dersom den ansvarlige kan dokumentere at forskriftskravet blir oppfylt, jf. andre ledd. Ved bruk av andre løsninger enn de som anbefales i veiledningen til en forskriftsbestemmelse, innebærer det at i henhold til andre ledd skal den ansvarlige kunne dokumentere at den valgte løsningen oppfyller forskriftens krav. Det forutsettes at forskriften og veiledningene ses i sammenheng for å få en best mulig forståelse av det nivået som ønskes oppnådd gjennom forskriften. Normer som anbefales i veiledningene vil være sentrale momenter ved fortolkningen av de enkelte forskriftskravene og ved fastleggingen av nivået for helse, arbeidsmiljø og sikkerhet. Kombinasjoner av deler av normer bør unngås, såfremt den ansvarlige ikke kan dokumentere at en oppnår et tilsvarende nivå for helse, arbeidsmiljø og sikkerhet.

I veiledningene til de utfyllende forskriftene brukes begrepene bør og kan når det henvises til anbefalte løsninger for å oppfylle forskriftens krav. I den sammenhengen menes følgende med disse begrepene.

Bør, betyr myndighetenes anbefalte måte å oppfylle funksjonskravet på. Alternative løsninger med dokumentert likeverdig funksjonalitet og kvalitet kan nyttes uten at dette må forelegges for myndighetene.

Kan, betyr en alternativ, likeverdig måte å oppfylle forskriftens krav, eksempelvis der det i veiledningen anbefales å bruke maritime normer som et alternativ til å følge en NORSOK-standard.

Når næringen eller andre utgir standarder, forutsettes det normalt at standardene skal legges til grunn for nye innretninger og for det saksområdet som standarden beskriver. Der myndighetene anbefaler å bruke slike

standarder, er det således ikke meningen å gå ut over de forutsetningene som er gitt for standardene, hvis det ikke nevnes spesielt.

Ved større ombygginger eller modifikasjoner på eksisterende innretninger bør en bruke de nye standardene. Dersom en ikke finner det hensiktsmessig å bruke nye standarder, bør dette begrunnes ut fra sikkerhetsmessige hensyn. Sikkerhetsmessige grunner for ikke å bruke nye standarder kan for eksempel være at bruk av nye standarder på eksisterende løsninger vurderes å medføre en særskilt fare. Eksisterende innretninger er innretninger der plan for utbygging og drift (PUD) er godkjent, eller særskilt tillatelse til anlegg og drift (PAD) er gitt, jf. henholdsvis petroleumsloven § 4-2 og § 4-3, eller innretninger der samsvarsuttalelse (SUT) er utstedt, eller innretninger som er omfattet av samtykke til å drive petroleumsvirksomhet.

Når det gjelder betydningen av tidligere gitte unntak for innretningen som det søkes om samtykke for, vises til veiledningen til § 70 siste avsnitt og den utfyllende styringsforskriften § 26.

I veiledningene til forskriftene brukes også begrepet skal. I den sammenhengen betyr *skal* en direkte gjengivelse av et lov- eller forskriftskrav.

I tillegg til normer som beskrevet i første avsnitt, vil regler utarbeidet av klasseinstitusjoner, regelverk utarbeidet av andre offentlige myndigheter som ikke gjelder direkte for petroleumsvirksomheten, men som likevel er relevant for saksområdet, og myndighetskrav som ikke får direkte anvendelse i petroleumsvirksomheten, men som regulerer tilsvarende eller tilgrensende områder, for eksempel krav gitt av Sjøfartsdirektoratet, Arbeidstilsynet med videre, også kunne vises til i veiledninger som normgivende.

Ytre miljø

Første og andre ledd gjelder ikke krav som gjelder ytre miljø, det vil si på forurensningslovens og produktkontrolllovens område. For krav som gjelder ytre miljø, er det i utgangspunktet den ansvarliges ansvar å utrede hvordan forskriftskravene best kan oppfylles. Veiledningene til forskriftene skal på dette området bidra til forståelse og utfylling av kravene, herunder gi forslag til hvordan et krav kan oppfylles. Henvisninger til standarder i veiledningen er eksempler på forslag til hvordan kravet kan oppfylles.

I noen tilfeller er det viktig at alle oppfyller et krav på samme måte. For å sikre lik fremgangsmåte i slike tilfeller er det vist til retningslinjer eller standarder i forskriften. Bruk av retningslinjer eller standarder vil i disse tilfellene være rettslig bindende. Eksempler på slik kravstilling er styringsforskriften § 34 og aktivitetsforskriften §§ 52 til 55 og 61a.

Til § 25

Søknad om samsvarsuttalelse for enkelte flyttbare innretninger til havs

Første ledd fastsetter at Petroleumstilsynet utsteder samsvarsuttalelser for flyttbare innretninger som skal drive petroleumsaktivitet på den norske delen av kontinentalsokkelen. Det utstedes ikke samsvarsuttalelse for innretninger som kun skal brukes til lagring. Innretninger som er angitt i første ledd som "innretninger for produksjon, lagring og avskipping, innretninger for boring, produksjon, lagring og avskipping", betegnes ofte som FPSO-er (Floating Production, Storage and Offloading) og FPDSO-er (Floating Production, Drilling, Storage and Offloading). I denne bestemmelsen skal "F" bety flyttbar. Bestemmelsen skal forstås slik at det er bruken av de nevnte innretningstyper som er avgjørende for om samsvarsuttalelse skal innhentes. Hvis en innretning er bygget som FPSO, men kun skal brukes som lagerenhet, er det ikke nødvendig med samsvarsuttalelse. Ordningen med en samsvarsuttalelse bygger direkte på den tidligere frivillige ordningen med samsvarsuttalelse som ble innført i august 2000.

Samsvarsuttalelse (SUT) er en uttalelse fra Petroleumstilsynet som uttrykker myndighetenes tillit til at petroleumsvirksomhet kan gjennomføres med innretningen innenfor regelverkets rammer. Vedtaket er basert på de opplysningene som er gitt i SUT-søknaden om innretningens tekniske tilstand og søkerens organisasjon og styringssystem, samt myndighetenes verifikasjoner og øvrige saksbehandling. Den som vil forestå den daglige driften av slik innretning, må ha en SUT når en slik innretning deltar i petroleumsvirksomhet underlagt norsk sokkeljurisdiksjon. SUT-søknaden kan sendes inn uavhengig av en samtykkebehandling. En samsvarsuttalelse vil være et enkeltvedtak etter forvaltningsloven med de rettigheter som følger av denne loven.

En SUT vil inngå som del av dokumentasjonsgrunnlaget ved aktuell myndighetsbehandling, men særlig i forbindelse med den innretningsspesifikke delen av en samtykkesøknad. Den gir i seg selv ingen rett til å igangsette aktivitet på norsk sokkel.

En SUT blir gitt med utgangspunkt i myndighetenes vurdering av tilstanden, målt mot det regelverket som gjelder for bruk av flyttbare innretninger på norsk kontinentalsokkel på uttalestidspunktet. Uttalelsen gis på bakgrunn av myndighetens oppfølging av søkeren og informasjon som søkeren har gitt om innretning-

gen og de organisatoriske forholdene. En SUT omfatter tekniske forhold, relevante deler av søkerens styringssystem, gjennomførte analyser, vedlikeholdsprogram og oppgraderingsplaner.

Bruk av en slik uttalelse ved en senere søknad om samtykke til bruk, må ses i lys av hvordan regelverket eller innretningens tekniske tilstand, søkerens organisasjon og styringssystem har endret seg etter at uttalelsen ble gitt. Fortsatt bruk av en samsvarsuttalelse forutsetter at grunnlag, forutsetninger og angitte forhold i uttalelsen for øvrig følges opp og vedlikeholdes. Dersom forutsetningene for samsvarsuttalelsen endrer seg, eller uttalelsen bygger på feilaktige opplysninger, faller samsvarsuttalelsen bort.

Som anerkjent norm for kvalifikasjon og dokumentasjon av flyttbar innretning i forbindelse med søknad om SUT, vises til Norsk olje og gass' / Norges Rederiforbunds "Handbook for Acknowledgement of Compliance (AoC)", revisjon 5, datert august 2015. Videre vises til Norsk olje og gass' «Håndbok for samtykkesøknad for brønnoperasjon fra en flyttbar innretning». International Association of Drilling Contractors (IADC) "Health, Safety and Environmental Case Guidelines for Mobile Offshore Drilling Units", versjon 3.6, datert 1. januar 2015, anbefales også benyttet som norm for flyttbare innretninger.

Til § 26

Dokumentasjon i tidlig fase

I første ledd er det tatt inn en ny bestemmelse om at Petroleumstilsynet skal informeres om tidspunkt for oppstart for planlegging av en leteboringsaktivitet. Bestemmelsen skal sikre at Petroleumstilsynet på et tilstrekkelig tidlig tidspunkt kan følge opp hvordan operatøren organiserer seg, styrer og planlegger aktivitetene fram til oversendelse av søknad om samtykke til leteboring. For operatører som har erfaring fra og driver med leteboring på norsk sokkel, har Petroleumstilsynet tilstrekkelig informasjon til å følge opp selskapenes planlegging, og Petroleumstilsynet får her den nødvendige informasjon gjennom den løpende oppfølging av den enkelte operatør. Bestemmelsen er derfor primært rettet mot nye operatører som skal planlegge sin første leteboring. Det er viktig at det enkelte selskap så tidlig som mulig tar kontakt med Petroleumstilsynet for å avklare hva som regnes som tidspunkt for oppstart av planleggingen i forhold til tidspunktet for innsendelse av søknad for samtykke til leteboring.

I andre ledd klargjøres hjemmelen for at Petroleumstilsynet kan føre tilsyn med sikkerheten i virksomheten fra det tidspunktet det besluttes å utarbeide en plan for utbygging og drift (PUD) av petroleumsforkomster eller en plan for anlegg og drift (PAD) av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum. Bestemmelsen klargjør petroleumslovens forutsetning om at det her primært er tale om dokumenter som selskapene allerede har utarbeidet for sin egen del. Petroleumstilsynet kan imidlertid be om tilleggsdokumenter eller særskilt dokumentasjon. Slik dokumentasjon skal være relatert til forhold som virksomheten selv har valgt å vurdere. Det vises for øvrig til merknadene til petroleumsloven § 9-6 (tidligere 9-5), se Ot. prp. nr. 43 (1995-96) side 58 og 59.

Til § 27

Forhold som gjelder helse, miljø og sikkerhet i plan for utbygging og drift (PUD) av petroleumsforkomster og plan for anlegg og drift (PAD) av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum

1. Felles bestemmelser

Bestemmelsen gjelder for landanlegg som er omfattet av petroleumsloven, jf. denne veiledningen nr. 2 om petroleumsvirksomhet på land. Petroleumslovens terminologi er videreført i denne bestemmelsen, slik at innretninger også dekker landanlegg som er omfattet av loven. For forvaltningen av det ytre miljø på landanleggene vil paragrafen ikke erstatte bestemmelser i forurensningsregelverket for øvrig.

Bestemmelsen utdyper petroleumsloven § 4-2 som gjelder plan for utbygging og drift (PUD) av petroleumsforkomster og § 4-3 som gjelder særskilt tillatelse til, og plan for anlegg og drift (PAD) av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum, ved å stille utfyllende krav til de dokumentene som er relatert til helse, miljø og sikkerhet som skal følge med planene. Bestemmelsen er harmonisert med tilsvarende dokumentasjonsbestemmelser i forskrift til petroleumsloven, jf. § 21 og § 29. Blant annet sies det uttrykkelig også i denne paragrafen, jf. andre ledd, at dokumentasjonen skal tilpasses utbyggingen eller prosjektets omfang. Det vises også til Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumsforkomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD), som er tilgjengelig hos Petroleumstilsynet.

Til andre ledd bokstav a

Redegjørelsen bør inneholde en beskrivelse av risikoreduksjonsprosessene som er benyttet.

Til andre ledd bokstav c

Grenseflatene som nevnt i andre ledd bokstav c, er grenseflater mellom operatøren og entreprenørene og mellom de ulike entreprenørene.

Til andre ledd bokstav d

Samordning av petroleumsvirksomheten som nevnt i andre ledd bokstav d, kan være at en planlegger å utvinne forekomsten fra, eller på annen måte knytte forekomsten direkte til en eksisterende innretning som eies eller drives av andre. Kravet i bokstav d innebærer blant annet at der planen medfører slik bruk av andre innretninger, skal forhold som er av betydning for helse, miljø og sikkerhet i forbindelse med eventuelle modifikasjoner på slike innretninger, beskrives i planen. For øvrig vil en kunne vise til allerede godkjent plan for utbygging og drift for innretningen. Det kan også bli aktuelt å kreve endret plan for utbygging og drift for vedkommende innretning, jf. petroleumsloven § 4-2 sjuende ledd.

Til andre ledd bokstav j

Kravene i andre ledd bokstav j, vil også omfatte løsninger for å forebygge og minimalisere utslipp og planer for hvordan miljøovervåking kan gjennomføres i området.

2. Petroleumsvirksomhet på land

Petroleumslovens virkeområde er regulert i loven § 1-4, jf. § 1-6. Her fremgår det at petroleumsloven gjelder petroleumsvirksomhet, herunder utvinning og utnyttelse, knyttet til undersjøiske petroleumsforekomster underlagt norsk jurisdiksjon. Utnyttelse av utvunnet petroleum som foregår på norsk landterritorium omfattes kun når slik utnyttelse er nødvendig for eller utgjør en integrert del av utvinning eller transport av petroleum. Med nødvendig forstås både det som er nødvendig ut fra fysiske forhold og det som er nødvendig ut fra hvordan virksomheten er organisert. Dette er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 46 (2002-2003) om lov om endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet. Eksempler på anlegg for utnyttelse av petroleum som ikke er nødvendig for utvinning eller transport av petroleum og altså faller utenfor virkeområdet for petroleumsloven og dermed denne paragrafen, er gasskraftverk som har som eneste formål å levere energi til nettet eller til landbasert industrivirksomhet og råoljeraffineri, hvor utvunnet petroleum kan leveres for prosessering til dette eller til et annet raffineri. Råoljeraffineriet på Mongstad og anlegget på Slagentangen faller således ikke inn under petroleumsloven, og heller ikke under denne paragrafen. Der kravet om PUD/PAD ikke gjelder, gjelder denne forskriften § 28. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har praktisert at PUD kan brukes som grunnlag i forbindelse med søknad om hovedtillatelse.

For rørledningssystemer betyr denne bestemmelsen at det kun sendes én søknad for hele systemet fram til landanlegget. Petroleumstilsynet vil forelegge søknaden for de kommunene som blir berørt av transporten.

Tredje ledd stiller krav om innsending av informasjon om forhold som er av særlig sikkerhetsmessig betydning for petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land, og som ikke går fram av krav til informasjon i forbindelse med PUD og PAD i petroleumsregelverket til havs. Dette gjelder blant annet opplysninger om sikkerhetsmessige forhold i forhold til naboer og tredjemann samt andre forhold som atskiller seg fra petroleumsvirksomheten til havs.

Til tredje ledd bokstav a

Kravet gjelder beskrivelse av området hvor anlegget skal bygges, og av de nærmeste omgivelsene, med opplysninger om bebyggelse og de aktivitetene som foregår der, herunder en beskrivelse av rørledningssystemet med en plan for traséklassifisering. Arealdisponerings-/situasjonsplan viser bruken av arealene innenfor det omsøkte anleggsområdet.

Til tredje ledd bokstav b

Kravet innebærer at en skal forvise seg om at det arealet søker disponerer, er tilstrekkelig for de planlagte aktivitetene.

Til tredje ledd bokstav c

Kravet innebærer at det bør gis informasjon om forholdet til andre myndigheter, herunder en kort redegjørelse for hvilke lokale og regionale myndigheter som er involvert i forbindelse med anlegget, og eventuelle søknader til disse myndighetene.

Når det ellers gjelder forhold som er av betydning for helse, sikkerhet og arbeidsmiljø for petroleumsanlegg eller rørledningssystemer på land, bør det gis en kortfattet beskrivelse av planlagt brannvernberedskap og verneutstyr ved virksomheten og kommunal eller regional offentlig brannvernberedskap.

3. Petroleumsvirksomhet til havs

Til fjerde ledd bokstav a

Retningslinjer for innholdet i hovedplanen som nevnt i fjerde ledd bokstav a, er gitt i Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD), kapittel 5.13.

Til fjerde ledd bokstav b

Kravet i fjerde ledd bokstav b, er en videreføring av tidligere forskrift om bemannede undervannsoperasjoner § 13.

Femte ledd utfyller petroleumsloven § 4-2 sjette ledd og § 4-3 fjerde ledd og viderefører gjeldende praksis. Myndigheten til å frafalle krav om plan for utbygging og drift av petroleumsforekomster og krav om plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum er lagt til Olje- og energidepartementet. Kriterier for fritak og innhold i søknad om fritak er nærmere omtalt i Ot. prp. nr. 43 (1995-96), henholdsvis side 43 og 44.

Det vises til bestemmelsene om regionale konsekvensutredninger i petroleumsloven og i forskrift til petroleumsloven. Reglene om regionale konsekvensvurderinger som gjelder etter petroleumsloven og petroleumsforskriften er nærmere kommentert i Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD).

Til § 28

Søknad om tillatelse til utbygging av ny virksomhet på land

Landanlegg som omfattes av petroleumsloven (innretninger) vil alltid følge § 27.

Dersom Petroleumstilsynet finner at dokumentasjonen ikke er fyllestgjørende, vil tilsynet gi tilbakemelding og kreve supplerende dokumentasjon.

Det er viktig at søknaden oversendes Petroleumstilsynet så tidlig som mulig før planlagt byggestart, slik at myndighetene får tilstrekkelig saksbehandlingstid.

Ved utbygging av ny virksomhet kreves det også tillatelse fra Miljødirektoratet og andre involverte myndigheter.

Til § 29

Søknad om samtykke

Bestemmelsen viderefører gjeldende rett. Et samtykke er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og ordningen innebærer at operatøren må innhente samtykke fra Petroleumstilsynet ved viktig milepæler for å kunne igangsette eller videreføre sin virksomhet. Det går fram av den utfyllende styringsforskriften § 25 i hvilke tilfeller samtykke skal innhentes. Styringsforskriften § 26 regulerer innhold i søknad om samtykke.

Adgangen til å kreve samtykke ved enkeltvedtak er gitt for å dekke andre forhold enn de som er nevnt i styringsforskriften § 25 om krav til samtykke til enkelte aktiviteter.

Nærmere om SUT

Innhenting av en samsvarsuttalelse vil være nødvendig i forbindelse med en konkret søknad om samtykke til petroleumsaktivitet hvor bruk av flyttbar innretning inngår, jf. § 25. Samtykket vil da innholdsmessig bestå av to deler: Én del som omfatter de steds- og aktivitetsspesifikke forholdene, og én del som omfatter de innretningsspesifikke forholdene, det vil si teknisk tilstand, søkerens organisasjon og styringssystem.

Til § 30

Avslutningsplan

Bestemmelsen utdyper petroleumsloven § 5-1 og supplerer bestemmelser om samme tema i forskrift til petroleumsloven, jf. § 43 og § 44. Denne paragrafen gjelder hele området helse, miljø og sikkerhet. Denne paragrafen innebærer ingen materielle endringer i forhold til gjeldende rett, basert på petroleumsloven og forskriften til petroleumsloven, men gir en presisering av krav som går fram av forskrift til lov om petroleumsvirksomhet § 44 andre ledd bokstav a.

Denne paragrafen erstatter andre krav knyttet til avslutning i gjeldende landregelverk på områder som omfattes av petroleumsloven. For en nærmere beskrivelse av petroleumslovens virkeområde vises det til veiledningen til § 27 nr. 2.

For landanlegg som omfattes av petroleumsloven, skal det legges fram en avslutningsplan i henhold til petroleumsloven § 5-1. Denne planen skal danne grunnlag for Olje- og energidepartementets vedtak om disponering. Når det gjelder innretninger på land eller sjøgrunn som er undergitt privat eiendomsrett, kan departementets disponeringsvedtak bare gå ut på videre bruk i petroleumsvirksomheten, jf. petroleumsloven § 5-3 syvende ledd. Rettighetshaveren skal derfor ikke omtale andre disponeringsalternativer for slike innretninger.

Eksempler på operasjoner etter denne paragrafen bokstav d kan være løfteoperasjoner, maritime operasjoner og undervannsoperasjoner.

Avslutning av petroleumsvirksomhet skal meldes til Miljødirektoratet, jf. forurensningsloven § 20. Der som avslutningsplanen etter petroleumsloven ikke er tilstrekkelig i forhold til krav gitt i eller i medhold av forurensningsloven, kan Miljødirektoratet kreve ytterligere opplysninger og gjennomføring av undersøkelser for å kartlegge risikoen for forurensning i forbindelse med og etter avslutning av petroleumsvirksomhet, jf. forurensningsloven §§ 49 og 51. I tillegg kan Miljødirektoratet fastsette hvilke tiltak som er nødvendige for å motvirke forurensning, jf. forurensningsloven § 20 andre ledd.

Til § 31

Opphør av virksomhet på landanlegg

Denne paragrafen synliggjør krav i forbindelse med opphør av drift utenfor petroleumslovens virkeområde. Informasjon som nevnt i første ledd, omfatter planer for fjerning eller permanent sikring mot fornyet idriftsettelse, eller vedlikehold som om det var i ordinær drift. For rørledningssystem som tas varig ut av drift, inngår planer for frigjøring for hydrokarboner og enten sikring mot ny idriftsettelse eller fjerning.

Landanlegg som omfattes av petroleumsloven (innretninger) vil alltid følge § 30.

Til § 32

Offentlig tilgjengelige opplysninger om sikkerhet

Denne paragrafen gjelder data om sikkerhet under petroleumsloven. En har funnet det naturlig å ta inn en hjemmel på dette nivået, og gi konkrete bestemmelser i en utfyllende forskrift, jf. styringsforskriften § 41. De opplysningene som det vil være aktuelt å kreve offentliggjort er som etter gjeldende rett særlig opplysninger som det er av sikkerhetsmessig betydning å vite om for andre enn den som har stått for innsamlingen.

TIL KAPITTEL VI

Særregler etter arbeidsmiljøloven til havs

Til § 33

Flere arbeidsgivere på samme arbeidsplass, hovedbedrift

Dersom en flyttbar innretning driver tradisjonell borevirksomhet på sokkelen som lete- eller utvinningsboring, vil innretningen ofte drive aktivitet uten andre innretninger i nærheten som den er en integrert del av. I slike tilfeller vil operatøren vanligvis ikke være representert om bord på en slik måte at det er naturlig å pålegge operatøren hovedbedriftsansvaret. Dette kan også gjelde i andre tilfeller.

Adgangen til å inngå avtale som nevnt i andre ledd gjelder også for bemannede undervannsoperasjoner som blir utført fra fartøy.

Hovedbedriften skal samordne verne- og miljøarbeidet om bord, jf. arbeidsmiljøloven § 2-2 andre ledd. Paragrafen viderefører gjeldende rett under arbeidsmiljøloven. Samordningsansvaret omfatter så vel verne- og helsetjenesten som de vernetiltakene hovedbedriften har ansvaret for. Samordningen skal bidra til å sikre at de enkelte arbeidsgiverne får nødvendige opplysninger om hverandres arbeid slik at en kan unngå skader på de øvrige arbeidsgivernes arbeidstakere gjennom forebygging. Dette vil særlig gjelde vernetiltak i forbindelse med tekniske innretninger og utstyr som brukes av flere arbeidsgivere. Se også denne forskrift § 8.

Det at hovedbedriftsansvaret er tillagt et bestemt pliktsubjekt, er ikke til hinder for at arbeidsoppgaver kan legges til andre deltakere etter avtale. Hovedbedriften vil i slike tilfeller ha ansvaret for å påse at vedkommende deltaker er kvalifisert, og utøver arbeidsoppgavene på en forsvarlig måte. Det kan ofte være hensiktsmessig å tillegge hovedbedriften flere oppgaver enn det som følger av denne forskriften. Slike oppgaver kan for eksempel være ansvar for arbeidstakere i andre virksomheter med hensyn til kartlegging av arbeidsmiljøet, registrering og kontroll av arbeidstid og registrering og melding av personskader og arbeidsbetingede sykdommer.

Til § 34

Felles arbeidsmiljøutvalg

Forskrift av 6. desember 2011 om organisering, ledelse og medvirkning hindrer ikke at det kan inngås avtale om opprettelse av felles arbeidsmiljøutvalg.

Hensikten med felles arbeidsmiljøutvalg er å sikre samordning av de enkelte virksomhetenes verne- og miljøarbeid og gi alle arbeidstakerne, uavhengig av ansettelsesforhold, reell mulighet til deltakelse i og innflytelse på verne- og miljøarbeidet på egen arbeidsplass.

Plikten til å opprette av felles arbeidsmiljøutvalg reduserer ikke den enkelte virksomhetens plikt til å opprette et eget arbeidsmiljøutvalg, jf. arbeidsmiljøloven § 7-1. Det vises til den utfyllende aktivitetsforskriften § 4.

Til § 35

Det ansvarlige verneombudets rett til å stanse farlig arbeid

Det vises til arbeidsmiljøloven § 6-3, som gir regler om verneombudets rett til å stanse farlig arbeid.

Det ansvarlige verneombudet i det berørte verneområdet skal rette krav om stansing til den som er ansvarlig for den aktuelle arbeidsoperasjonen eller -prosessen. Det er denne som skal forstå arbeidet med stansingen. Konsekvensene ved en feilaktig utøvelse av stansingsretten kan bli meget store. Det er derfor viktig at etablerte prosedyrer for hvorledes arbeid skal stanses blir fulgt.

For tilfeller som hører hjemme i et avgrenset verneområde, vil det være det områdeansvarlige verneombudet som er det "ansvarlige verneombudet". Det vil også kunne oppstå problemer eller faremomenter som ikke hører hjemme i et spesielt verneområde, men som berører flere eller alle. I slike tilfeller vil hovedverneombudet være å anse som det ansvarlige verneombudet.

Det vises til den utfyllende styringsforskriften § 29 som gir krav om varsling til Petroleumstilsynet i tilfelle arbeidet kreves stanset.

Til § 36

Minstealder

Bestemmelsen er en særregel i forhold til arbeidsmiljøloven kapittel 11. Arbeidsmiljøloven kapittel 11 gjelder derfor ikke. Lovens bestemmelser blir overflødige siden minstealderen etter denne forskriften er 18 år. For virksomhet på landanlegg gjelder arbeidsmiljøloven kapittel 11.

Til § 37

Den alminnelige arbeidstiden

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tidligere rammeforskrift § 47. Tidligere andre og fjerde ledd er opphevet, da dette følger av arbeidsmiljøloven § 10-12 første, andre og fjerde ledd.

Unntakene for arbeidsmiljøloven § 10-10 og § 10-11 i tidligere første ledd er flyttet til § 43 og § 44.

Særreglene om arbeidstid er gitt fordi flere av bestemmelsene i arbeidsmiljøloven kapittel 10 om arbeidstid ikke passer for petroleumsvirksomhet til havs. For virksomhet på landanlegg gjelder bestemmelsene om arbeidstid i arbeidsmiljøloven kapittel 10.

Hvorvidt et arbeidsforhold faller inn under unntakene i arbeidsmiljøloven § 10-12 første og andre ledd, må avgjøres konkret i det enkelte tilfellet. I Ot.prp. nr. 49 (2004-2005) side 322 beskrives det at arbeid av ledende art er erstattet med arbeidstaker i ledende stilling uten at det er ment å innebære en realitetsendring i hva dette omfatter i forhold til gjeldende rett.

Bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 10-12 andre ledd er ment å omfatte arbeidstakere som ikke har en ledende stilling, men som likevel har overordnede og ansvarsfulle stillinger. For å falle inn under begrepet særlig uavhengig stilling er det ikke tilstrekkelig å kunne kontrollere egen arbeidstid og/eller ha fleksibel arbeidstid. En særlig uavhengig stilling må også innebære en tydelig og åpenbar selvstendighet eller uavhengighet i hvordan og til hvilken tid arbeidsoppgaver organiseres og gjennomføres.

Når det gjelder arbeidstidsordninger for arbeidstakere i ledende eller særlig uavhengig stilling, er også disse underlagt de kravene som følger av arbeidsmiljøloven § 10-2 første ledd. Arbeidet må derfor legges opp slik at en blant annet overholder kravet i § 10-2 første ledd om at arbeidstidsordningene ikke skal medføre uheldige belastninger. I den utfyllende aktivitetsforskriften § 7 er det krav om at arbeidstiden for arbeidstakere i ledende eller særlig uavhengig stilling til havs skal registreres når stillingen er av sikkerhetsmessig betydning.

For arbeidstakere som er ansatt for en kortere periode enn ett år, gjennomsnittberegnes arbeidstiden for arbeidsforholdets varighet, se også Ot.prp. nr. 49 (2004-05), kommentar til § 10-6. Formålet med regelen er å hindre omgåelse av arbeidstidsrammene for arbeidstakere som er ansatt for kortere perioder.

Arbeidsmiljøloven § 10-12 fjerde ledd innebærer at fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om arbeidstidsordninger uten hinder av de grensene som er nevnt i forskriften § 37 andre ledd, med de begrensningene som følger av loven § 10-12 fjerde ledd. Det maksimale timetallet for total daglig arbeidstid, inkludert overtid, følger av § 41 andre ledd.

Denne paragrafen tredje ledd gir en utvidet adgang til å slutte avtale om ordning av den alminnelige arbeidstiden. Arbeids- og sosialdepartementet legger til grunn at arbeidstakersammenslutningene som gis anledning til å inngå slik avtale, må være vel etablerte i petroleumsvirksomheten. Det forutsettes videre at sammenslutningene organiserer ulike grupper arbeidstakere i et større geografisk område enn ett felt, og at sammenslutningene er representative for de arbeidstakerne det gjelder.

Til § 38

Planer over arbeidstidsordninger og oppholdsperioder

Arbeidsmiljøloven § 10-3 første punktum er unntatt for å tydeliggjøre at dette er en særregel. Andre, tredje og fjerde punktum gjelder i petroleumsvirksomheten til havs.

Når det gjelder paragrafens bestemmelser om oppholdsperioder, gjelder de også for arbeidstakere i ledende eller særlig uavhengig stilling, da arbeidsmiljøloven ikke regulerer dette forholdet. Unntaket i arbeidsmiljøloven § 10-12 første og andre ledd omfatter derfor ikke disse bestemmelser.

Etter andre ledd skal arbeidstakerne informeres om planene som nevnt i første ledd senest ved ankomst til innretningen, det vil si før første arbeidsperiode tar til. Skulle oversikten ikke foreligge, må det kunne forutsettes at arbeidstakerne inntre i normalordningen for vedkommende arbeidstakergruppe på innretningen fra det tidspunktet arbeidet påbegynnes. Etter arbeidsmiljøloven § 10-3 skal plan over arbeidstidsordninger og oppholdsperioder utarbeides i samarbeid med arbeidstakernes organisasjoner eller deres tillitsvalgte. Arbeidsmiljøutvalget skal behandle helse- og velferdsmessige forhold knyttet til arbeidstidsordninger, jf. arbeidsmiljøloven § 7-2 andre ledd bokstav f.

Til § 39

Arbeidsfrie perioder

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tidligere § 49 og § 53. Tidligere § 53 første ledd, andre punktum oppheves, da dette følger av arbeidsmiljøloven § 10-12 første og andre ledd.

Dersom en arbeidstaker daglig eller i enkelte tilfeller må reise til andre innretninger enn den vedkommende oppholder seg på etter ankomsten til arbeidsstedet, skal den tiden som medgår regnes med i arbeidstiden. Dette gjelder både selve transporttiden og eventuell ventetid.

Kravet til daglig hvile i andre ledd er økt fra 8 til 11 timer som følge av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/88/EF om visse aspekter ved organiseringen av arbeidstiden (arbeidstidsdirektivet), men kan reduseres til 8 timer av arbeidsgiver dersom arbeidstakerne sikres kompenserende hvile eller i særlige tilfeller der det av objektive grunner ikke er mulig å gi dette, annet passende vern. Det følger av EF-domstolens uttalelser i den såkalte Jaeger-dommen (Sak C-151/02) at kravet til "kompenserende hvile" innebærer at arbeidstaker som har hatt mindre enn 11 timers sammenhengende hvile skal ha tilsvarende antall timer kompensert umiddelbart etter arbeidsperioden. Det er med andre ord den reduserte hvilen som skal kompenseres time for time i neste hvileperiode. Et eksempel: Dersom arbeidstaker har arbeidet i 15 timer, innebærer kravet om "kompenserende hvile" at vedkommende i neste hvileperiode, i tillegg til ordinær hvile på 11 timer, skal ha to timer kompenserende hvile.

Når det gjelder kravet om "annet passende vern" i andre ledd, er det tre forhold som har betydning for vurderingen. Det må vurderes hvorvidt arbeidstakerne sikres reell mulighet for restitusjon og hvile i oppholdsperioden. Varigheten av friperiodene mellom oppholdsperioder har også betydning ved vurdering av om "annet passende vern" er oppnådd. Ved virksomheter som er bundet av tariffavtaler som gir arbeidstakerne vesentlig lengre arbeidsfrie perioder mellom to oppholdsperioder enn forskriftens minimumskrav, vil dette normalt bety at dette aspektet ved "annet passende vern" er oppnådd. Dersom det dreier seg om arbeid som stiller særlige krav til årvåkenhet eller er særlig krevende, kan imidlertid kravet om "annet passende vern" tilsa at det må iverksettes ytterligere tiltak, som for eksempel perioder med mindre belastende arbeid og/eller hyppigere pauser enn vanlig.

Tredje ledd viderefører tidligere § 53 andre ledd. Begrepet "fritid" er erstattet med "den arbeidsfrie perioden". Det vises til at den daglige arbeidsfrie periode og fritid er to ulike formuleringer av samme forhold, nemlig den tid arbeidstakeren ikke står til disposisjon for arbeidsgivere, jf. arbeidsmiljøloven § 10-1 andre ledd som også anvender begrepet "arbeidsfri". Kortere opphold på land som ledd i transport mellom innretninger eller fartøy i løpet av oppholdsperioden regnes ikke som fritid. Det samme gjelder kortere opphold på land som følger av deltakelse i møter og liknende.

Reisetid som nevnt i fjerde ledd vil også omfatte venting på transport. Slik reisetid vil ikke regnes som arbeidstid. Bestemmelsen vil innebære en begrensning i adgangen til å arbeide 16 timer i de tilfeller arbeidstaker er avhengig av skytling for å komme til boligkvarteret.

Til § 40

Pauser

§ 40 andre ledd innebærer særregler i forhold til arbeidsmiljøloven § 10-9 første ledd andre og tredje punktum. Disse unntas i § 40 første ledd. For øvrig gjelder arbeidsmiljøloven § 10-9.

Bestemmelsen fastslår pausenes lengde. Videre fastslår bestemmelsen at pauser skal medregnes i arbeidstiden. Det er ikke adgang til å fravike denne ordningen ved avtale. På grunn av den spesielle arbeidstidsordningen som det er lagt opp til for petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen, er det også gjort unntak fra arbeidsmiljøloven § 10-8 om daglig og ukentlig arbeidsfri.

Til § 41

Overtid

Det vil bare være adgang til å arbeide inntil 4 timer overtid per dag i tillegg til 12 timers skift. Dersom arbeidstakeren er ansatt for et kortere tidsrom enn ett år, skal tillatt overtid regnes ut forholdsmessig.

Det følger av arbeidsmiljøloven § 10-12 tredje ledd at arbeidstidsbestemmelsene, og dermed også reglene i denne paragrafen, vil kunne fravikes for arbeid som på grunn av naturhendinger, ulykke eller andre utforutsette begivenheter må foretas for å avverge fare for eller skade på liv eller eiendom. I så fall skal arbeidstakerne sikres tilsvarende kompensierende hvileperioder, eller der dette ikke er mulig, annet passende vern.

Adgangen til å arbeide utover 13 timer i andre ledd er avhengig av at vilkårene for å fravike kravet til 11 timers sammenhengende daglig hvile i § 39 andre ledd er ivaretatt.

Tidligere fjerde ledd er opphevet fordi dette følger av arbeidsmiljøloven § 10-12 første og andre ledd. For øvrig videreføres gjeldende bestemmelser.

Til § 42

Oppholdsperioder

Paragrafen viderefører deler av tidligere rammeforskrift § 52. For krav til arbeidsfrie perioder mellom oppholdsperioder, vises det til § 39.

Begrepet "særlig og tidsavgrenset behov" som nevnt i andre ledd, viderefører vilkårene for overtid etter tidligere arbeidsmiljølov. Se også Ot.prp. nr. 49 (2004-05) side 164. Dette innebærer at planlagte aktiviteter som for eksempel revisjonsstans ikke i seg selv er en tilstrekkelig begrunnelse for å utvide oppholdsperioden.

Dersom tåke eller lignende gjør det umulig å komme til og fra innretningen, kreves det ikke at Petroleumsstilsynet fatter vedtak om å forlenge oppholdsperioden. Det personellet som er på innretningen til enhver tid, må også kunne arbeide på innretningen på normal måte. Dersom situasjonen blir svært langvarig, kan det bli behov for å vurdere andre alternative transportmuligheter. I situasjoner hvor oppholdet på innretningen blir svært langvarig, bør det også vurderes hvorvidt det er forsvarlig å fortsette aktivitetene med den eksisterende arbeidsstyrken.

Fjerde ledd har særlig vært benyttet hvor det har vært mangel på en type arbeidskraft i Norge og hvor en av den grunn har måttet gå til utlandet for å skaffe kvalifisert arbeidskraft som bor i utlandet.

Til § 43

Nattarbeid

Bestemmelsens andre ledd er ikke til hinder for at begge alternativene benyttes for ulike skiftordninger og arbeidstakergrupper ved samme virksomhet.

Arbeid som er "nødvendig for å opprettholde produksjonen" etter tredje ledd bokstav a, omfatter også driften av transportsystemer i tilknytning til produksjonen. Støttefunksjoner kan være maritime operasjoner som er nødvendige for å sikre innretningen, nødvendige løfteoperasjoner og forpleiningstjenester og reparasjon av utstyr som er nødvendig for å gjenopprette driften, og som kan gjennomføres umiddelbart med tilgjengelig utstyr og personell.

Risikoreduksjonen etter tredje ledd bokstav b må vurderes ut fra en enkeltvis og samlet vurdering med hensyn til den enkelte arbeidstakerens sikkerhet og helse og med hensyn til storulykkesrisiko. Arbeid som faller inn under denne bestemmelsen, kan være vedlikeholdsaktiviteter som er nødvendige for å gjenopprette fysiske barrierer eller HMS-kritiske funksjoner, jf. aktivitetsforskriften § 46. Det kan videre dreie seg om arbeid som vil innebære en økt risiko hvis det skal avsluttes for natten fordi det etterlater innretningen i en tilstand som kan medføre økt risiko. Eller det kan dreie seg om utnyttelse av et "værvindu" til særlige og

tidsavgrensede aktiviteter. Bestemmelsen kan ikke omgås ved at det planlegges så mye aktivitet samtidig på dagtid at det vil være sikkerhetsmessig bedre å flytte deler av aktiviteten til natt.

At ”driften på innretningen er stengt” etter tredje ledd bokstav c, innebærer at det ikke er produksjon eller foregår bore- eller brønnoperasjoner, for eksempel ved revisjonsstans.

Fjerde ledd tilsvarer arbeidsmiljøloven § 10-11 tredje ledd. Begrepet ”arbeidstakers tillitsvalgte” omfatter ikke bare fagforeningstillitsvalgte. Det kan også være vernetjenesten. Det vises også til veiledningen til rammeforskriften § 13 om begrepet, som igjen viser til arbeidsmiljøloven på dette punktet.

Femte ledd tilsvarer arbeidsmiljøloven § 10-11 sjette og åttende ledd. Bestemmelsen får ingen betydning for den alminnelige arbeidstiden, men er en begrensning i varigheten av nattarbeid i helt spesielle situasjoner. Bestemmelsen er ikke til hinder for at arbeidstakerne i utgangspunktet har en alminnelig arbeidstid på 12 timer, men dersom arbeidet er særlig risikofyllt eller innebærer betydelige fysiske eller psykiske belastninger, skal det ikke arbeides mer enn 8 timer.

For vurderingen av hva som kan sies å være særlig risikofyllt arbeid eller innebære betydelige fysiske eller psykiske belastninger, må det tas utgangspunkt i at nattarbeid generelt er belastende, og at arbeidet som utføres på sokkelen, ikke er risikofritt.

Til § 44 **Søndagsarbeid**

Ingen kommentar.

TIL KAPITTEL VII

Utforming og utrustning av innretninger og utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten til havs

Til § 45 **Utbyggingsløsninger**

Første ledd gjelder hele området helse, miljø og sikkerhet. Krav til innretninger, deriblant utstyr, omfatter også midlertidig utstyr eller arbeidsutstyr.

Det er presisert at innretninger også skal kunne tåle skade som skyldes annen virksomhet.

Til § 46 **Data om oseanografi, meteorologi og jordskjelv**

Første ledd andre punktum vil normalt medføre at det skal utføres innsamling av statistiske data forut for aktuelle fremtidige utbygginger, når slike statistiske data er usikre. Spesielt vil strømmålinger på store havdyp være vesentlig. Kravet gjelder statistiske data som er grunnlag for planlegging av innretninger og operasjoner, så vel som data i sann tid som er nødvendige for å utføre enkeltaktiviteter i petroleumsvirksomheten.

Hjemmelen i andre ledd omfatter adgang til å fastsette plikt til å plassere instrumenter på og utenfor innretninger.

Hjemmelen i tredje ledd omfatter adgang til å pålegge rettighetshaveren å bekoste instrumenteringen med mer, selv om dataene ikke brukes på den innretningen som instrumenteres, for eksempel der dataene er en del av en større innsamling.

Til § 47 **Plassering av innretninger, trasévalg**

Første ledd innebærer at planlagt brønnposisjon og brønnbane ikke skal være nærmere grenselinjen mot naboblokker eller fremmede staters del av kontinentalsokkelen enn den usikkerheten som ligger i det valgte koordinatsystemet. Det skal legges vekt på uttalelser fra eierne av innretninger i området når innretningens eller brønnens posisjon skal avgjøres.

Til § 47a **Ankerlegging som kan skade sårbare miljøverdier**

Med sårbare miljøverdier menes for eksempel koraller og svamp.

Med miljøverdier av betydning menes for eksempel korallrev og/eller korallskog av høy kvalitet og områder med høy tetthet av svamp.

Risikoreduserende tiltak kan for eksempel være ROV-assistert pre-legging og opptak av anker, bruk av fiberliner i kombinasjon med oppdriftsbøyer.

Til § 48

Plikt til å overvåke det ytre miljøet

Med overvåking menes systematiske og regelmessige undersøkelser for å dokumentere miljøverdiene tilstand, beskrive risiko for forurensning og føre kontroll med forurensning av marine miljøverdier.

Plikten til å overvåke innebærer at det gjennomføres kartlegging av kritiske tilstander og parametere for risiko, dimensjonering, transport og spredning av forurensning og påvirkning på miljøverdiene.

Overvåkingen skal foregå i det marine miljø, og eventuelt på selve innretningen, rørledninger, losse- og lastebøyer, lager for olje og produksjonsanlegg under vann, eller fartøy.

Overvåking omfatter system for deteksjon og kartlegging av akutt forurensning. Systemet skal mest mulig uavhengig av sikt, lys og værforhold raskt oppdage (detektore) og kartlegge posisjon, areal, mengde og egenskaper til akutt forurensning.

Lekkasjedeteksjon, basert blant annet på prosessovervåking, er inkludert.

Med marint miljø menes hav, kyst, strand, havbunn, vannmassene (vannsøylen) og miljøverdiene. Med miljøverdi menes naturlig forekommende eller naturgitt biotiske og abiotiske komponenter som kan omfatte én eller flere arter, biotoper og/eller naturtyper i marint miljø.

Grunnlaget for etablering av overvåking av det ytre miljøet er aktiviteten, identifisert risiko, behov for miljødata som beslutningsgrunnlag og kunnskap om forurensning.

Plikten til å overvåke er presisert i aktivitetsforskriftens kapittel X.

Til § 49

Bruk av innretninger

Bestemmelsen viderefører gjeldende rett og gjelder hele området helse, miljø og sikkerhet. Det vises til regulering i de utfyllende forskriftene, særlig aktivitetsforskriften.

Til § 50

Sikkerhetsarbeid ved arbeidskonflikter

Operatøren skal påse at nødvendige avtaler om sikkerhetsarbeid ved arbeidskonflikt inngås så tidlig som mulig, mellom de arbeidsgiverne og arbeidstakerne som kan bli omfattet av en eventuell konflikt, også når disse er entreprenør eller underentreprenør til operatør.

For produksjonsaktivitet vil det i mange tilfeller foreligge prosedyrer for hvordan denne aktiviteten skal stenges ned. Dette er prosedyrer for nedstenging under normale forhold, men vil også anvendes i en arbeidskonfliktsituasjon. Arbeidsgiver og arbeidstakerne i det enkelte selskapet må imidlertid inngå avtaler som forplikter disse til å delta i dette nedstengingsarbeidet ved en arbeidskonflikt. Dersom det ikke foreligger nedstengingsprosedyrer, må avtalen også inneholde dette. Dette er avtaler som vanligvis inngås mellom operatør og arbeidstakerne, og disse kan inngås i god tid før en mulig arbeidskonflikt.

En nedkjøringsavtale for en flyttbar innretning inngås mellom arbeidstakerne og arbeidsgiver til de som det er varslet plassfratredelse for.

Når nedkjøringsarbeidet er gjennomført, kan den avtalte sikkerhetsbemanningen etableres. Avtalen om sikkerhetsbemanning inngås for hver produksjonsinnretning mellom operatør, eventuelt annen hovedbedrift og arbeidstakerne. Dersom entreprenøren skal være del av sikkerhetsbemanningen, må det inngås avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstakerne. Disse avtalene skal være inngått i god tid før en arbeidskonflikt oppstår. Ved produksjonsstart skal det foreligge avtaler. Eventuelle bestemmelser om oppsigelse av avtalen om sikkerhetsbemanning, bør utformes slik at det er god tid til å utarbeide en ny avtale før en eventuell arbeidskonflikt oppstår.

Avtaler om sikkerhetsbemanning for flyttbare innretninger skal også inngås i god tid før en arbeidskonflikt oppstår. Disse avtalene skal foreligge ved samtykke. Det vil vanligvis inngås en generell avtale for flyttbare innretninger mellom hovedorganisasjonene på både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. I tillegg inngås avtale mellom hovedbedrift og arbeidstakernes organisasjoner om sikkerhetsbemanningen for den enkelte flyttbare innretning.

I henhold til styringsforskriften § 39 første ledd, skal operatøren ved arbeidskonflikt sende en oversikt over pågående og planlagte bore- og brønnaktiviteter til Petroleumstilsynet innen sju dager etter varsel om plassoppsigelse. Operatøren skal innen fire dager etter varslet plassfratredelse sende Petroleumstilsynet en vurdering av arbeidskonfliktens konsekvenser for aktiviteten. Det må foretas en vurdering av arbeidskonfliktens konsekvenser og behovet for nedkjøringsaktivitet og etablering av sikkerhetsbemanning etter hvem som er i streik på ethvert tidspunkt.

TIL KAPITTEL VIII

Sikkerhetssoner til havs

Til § 51

Forholdet til folkeretten

Bestemmelsen viderefører gjeldende rett under petroleumsloven.

Til § 52

Etablering av sikkerhetssoner

Sonen etableres når innretningen eller deler av denne plasseres på feltet. Dette innebærer for eksempel for bunnfaste innretninger at sikkerhetssonen er etablert når innretningen eller deler av denne plasseres på havbunnen. For flyttbare innretninger er sikkerhetssonen etablert ved utlegging av anker. For flyttbare innretninger, oppheves sikkerhetssonen ved fjerning av siste anker. For oppjekkbare innretninger er sikkerhetssonen etablert når innretningen er i posisjon og starter nedjekkingen av første bein. Sikkerhetssonen opphører tilsvarende når oppjekkingen av siste bein er avsluttet. For DP-opererte innretninger er sikkerhetssonen etablert når innretningen er i posisjon og går over i "auto DP". Tilsvarende opphører sikkerhetssonen når innretningen går ut av "auto DP" for å forlate posisjonen. Når det gjelder opphevelse av sikkerhetssoner, vises det for øvrig til forarbeider til petroleumsloven, jf. Ot. prp. nr. 43 (1995-96).

Uttrykkene leteboring, utvinning, utnyttelse og transport ovenfor er hentet fra petroleumslovens terminologi og er definert i petroleumsloven § 1-6. Uttrykket innretning omfatter permanent plasserte og flyttbare innretninger. Flyttbare innretninger skal ha sikkerhetssone begrenset til det tidsrommet de er i posisjon på feltet.

Det er ikke et vilkår for vedtak etter denne paragrafen at søknad er sendt inn. Arbeids- og sosialdepartementet kan av eget tiltak utøve myndighet etter denne forskriften.

Spesielt hensynet til annen virksomhet tilsier at sikkerhetssoner ikke opprettes med mindre det er sikkerhetsmessig nødvendig. Iverksettelse av andre tiltak, så som fysisk beskyttelse kan være like egnet til å beskytte innretningen, samtidig som en slik løsning ikke medfører et tilsvarende inngrep overfor annen virksomhet.

Det vises til definisjonen av sikkerhetssone i § 6 bokstav i. Utstrekningen av en sikkerhetssone skal regnes fra linjer som er trukket gjennom innretningens ytterpunkter. Utstrekningen avgrenses av tenkte vertikale linjer som løper fra havbunnen og opp til 500 meter regnet fra innretningens høyeste punkt. For innretninger som er i horisontal eller vertikal bevegelse, skal sikkerhetssonen regnes fra den posisjonen som innretningen befinner seg i til enhver tid. Det er denne utstrekningen som er vanlig i dag. Sonens utstrekning kan være mindre, men ikke større enn 500 meter.

Til § 53

Etablering av sikkerhetssoner for undervannsinnetninger

Opprettelse av sikkerhetssoner for undervannsinnetninger forutsetter at Arbeids- og sosialdepartementet fatter et enkeltvedtak. Et slikt vedtak kan være foranlediget av søknad fra en operatør, men det er ikke et vilkår for utøvelse av myndighet etter denne paragrafen.

Bestemmelsen omfatter ikke rørledninger og kabler da det etter alminnelig folkerett ikke er tillatt med sikkerhetssoner rundt objekter som folkeretten ikke definerer som installasjoner. Det vises for øvrig til veiledningen til § 52.

Et rørledningssystem kan imidlertid også omfatte stigerørplattformen. Disse må i denne sammenhengen regnes for selvstendige innretninger, som skal ha sikkerhetssone etter hovedregelen i § 52 første ledd.

Arbeids- og sosialdepartementet vil kunne etablere en midlertidig sikkerhetssone i forbindelse med plassering av en undervannsinnetning.

Sentrale momenter ved vurderingen av om det skal opprettes sikkerhetssone eller ikke, vil blant annet være sikkerhetsmessige hensyn, som innretningens konstruksjon, havdybden, navigasjonsforhold og omfang og type av andre aktiviteter i det aktuelle området, samt økonomiske vurderinger.

Til § 54

Midlertidig utelukkelses- og fareområde

Midlertidige utelukkelses- og fareområder som opprettes i forbindelse med fare- og ulykkesituasjoner, vil være tiltak av kortsiktig karakter for å hindre en forverring av en aktuell situasjon, og for å sikre tilstrekkelig sikkerhet og ro rundt slike situasjoner.

Opprettelse av midlertidige utelukkelses- og fareområder etter denne paragrafen er ikke regulert av havrettskonvensjonen art. 60, og er dermed ikke underlagt begrensningen på 500 meter. Varighet og geografisk utstrekning av slike midlertidige utelukkelses- og fareområder og det nærmere innhold av forbud i slike områder, skal basere seg på forholdsmessighet, og ikke gå ut over de behov den konkrete situasjonen tilsier.

Til § 55

Krav til konsekvensvurderinger med mer

Som hovedregel er Arbeids- og sosialdepartementet tillagt myndighet til å utferdige de forskriftene og treffe de enkeltvedtakene som er nødvendige for å gjennomføre denne forskriftens bestemmelser om sikkerhetssoner.

Arbeids- og sosialdepartementet vil ikke selv fatte alle vedtak der det er tillagt kompetanse, men vil benytte Petroleumstilsynet som utøvende etat der det er hensiktsmessig. Departementet ønsker imidlertid å stå som ansvarlig instans for de vedtakene som fattes, selv om deler av kompetansen til å fatte vedtak, delegeres til Petroleumstilsynet.

Selv om kompetansen etter dette kapitlet om sikkerhetssoner som hovedregel er tillagt Arbeids- og sosialdepartementet, er det en forutsetning at andre departementer, så som Utenriksdepartementet, Olje- og energidepartementet, Finansdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet i nødvendig utstrekning konsulteres før det fattes vedtak.

Vedtak etter dette kapitlet om sikkerhetssoner omfatter blant annet opprettelse, endring og opphør av soner. I de tilfellene Arbeids- og sosialdepartementet selv fatter vedtak, forutsettes Petroleumstilsynet å stå for den forberedende saksbehandlingen. Petroleumstilsynet vil under saksbehandlingen ta nødvendig kontakt med blant annet fiskeriinteresser og berørte rettighetshavere.

Til § 56

Opphevelse av sikkerhetssoner

Ingen kommentarer.

Til § 57

Overvåking av sikkerhetssoner

For å kunne oppfylle plikten i denne paragrafen, må operatøren ha tilgjengelig utstyr for overvåking, men bestemmelsen binder ikke operatøren med hensyn til valg eller plassering av utstyr. Aktiviteter som utøves i eller utenfor sikkerhetssoner, vil være forskjellig. Operatøren må derfor selv stille krav til utstyr og prosedyrer som er nødvendig for å overvåke sikkerhetssonene.

Til § 58

Varsling og melding i forbindelse med inntrenging i sikkerhetssoner

Bestemmelsen har til hensikt å forebygge ulykker og skadevirkninger, og beskytte innretninger. Varslingen kan foregå på forskjellige måter, for eksempel ved hjelp av radio, lyd eller lys, og den forutsettes å gå inn i operatørens beredskapsopplegg.

Andre ledd har til hensikt å få den som er ansvarlig for gjenstanden til selv å utføre nødvendige tiltak. Dersom det ikke lykkes operatøren å varsle den ansvarlige, og gjenstanden kommer inn i en sikkerhetssone eller på annen måte utgjør en fare for petroleumsvirksomheten, kommer petroleumsloven § 9-5 til anvendelse.

Hensikten med tredje ledd er at offentlige institusjoner skal få så god tid som mulig til å kunne sette i verk nødvendige tiltak, som kan bidra til å redusere risikoen.

Angående fjerde ledd vises det til forskrift om politidistrikt der det framgår hva som er rett politimyndighet. Se også veiledningen til § 29 i den utfyllende styringsforskriften der det gjengis hva som er rett politimyndighet.

Til § 59

Tiltak mot inntrengende fartøy eller gjenstander

Operatøren har både en rett og en plikt til å forby trafikk i en sikkerhetssone.

Plikten til å bortvise gjelder fartøy og gjenstander som operatøren ikke har gitt adgang til å oppholde seg i sikkerhetssonen. En har her lempet på det generelle forbudet mot uvedkommende fartøy i sikkerhetssonen. Selv om et fartøy ikke inngår i operatørens virksomhet, ønsker en ikke å forby operatøren å tillate fartøyer å oppholde seg i sikkerhetssonen når det ikke går på bekostning av sikkerheten.

I tillegg til at operatøren kan gi uvedkommende fartøy adgang til sonen etter en konkret vurdering, kan også Arbeids- og sosialdepartementet treffe vedtak om det samme. Denne adgangen vil i hovedtrekk få be-

tydning der operatøren inntar en mer restriktiv holdning enn myndighetene. Petroleumsloven § 9-4 gir Arbeids- og sosialdepartementet adgang til å regulere fiske.

All utøvelse av offentlig myndighet, skal fortsatt kunne foregå uhindret innenfor en etablert sikkerhetszone. Dette gjelder også i den grad utenlandske offentlige myndigheter etter folkerettslig overenskomst med Norge, er gitt særskilt kontroll- eller inspeksjonsmyndighet på norske innretninger.

Operatøren skal gripe inn ved overtredelser av sikkerhetssoner og i faresituasjoner som nevnt i § 58 første og andre ledd. Avvisningen kan bestå i tilrettevisning eller bortvisning. Plikten til å gripe inn omfatter også fysiske tiltak. Dersom krenking av sikkerhetssoner medfører alvorlig fare for sikkerheten i petroleumsvirksomheten, kan avvisningen bestå i fysiske tiltak. Fysiske tiltak kan også anvendes dersom fartøy eller gjenstander utenfor sikkerhetssoner medfører alvorlig fare for petroleumsvirksomheten. Operatøren må da først ha gitt varsel som nevnt i § 58 første og andre ledd. Arten av tiltak må avgjøres på grunnlag av en avveining av hvor alvorlig faren som rettighetshavers petroleumsvirksomhet utsettes for er, sett i forhold til de konsekvensene som tiltaket får. Fartøyets eller gjenstandens størrelse og art, værforhold og aktivitet på den truede innretningen vil være av betydning for hvilke metoder som skal nyttes ved avvisningen. Arbeids- og sosialdepartementet vil også peke på at en gjenstand kan også være en trål eller annet som slepes etter et fartøy, og på den måten kan komme inn i sonen, selv om fartøyet som sådan befinner seg utenfor.

Avvisning kan også skje over radio eller ved lys- og lydsignaler. Slike tiltak forutsettes å inngå i rettighetshaverens beredskapsopplegg.

Til § 60

Merking av sikkerhetssoner

Etter første ledd går det fram at sikkerhetssoner vanligvis ikke skal merkes. Dette er fordi disse sonene burde være kjent ved etableringen, og den sikkerhetsmessige verdien av merkingen derfor er liten. Merkebøyene kan dessuten slite seg, og kan på den måten utgjøre en fare for innretninger og fartøy. Operatøren kan likevel, etter en totalvurdering, merke sikkerhetssoner.

Til § 61

Kunngjøring av sikkerhetssoner

Kunngjøringen av en sikkerhetszone skal som hovedregel oversendes Statens kartverk Sjø minst 30 dager før sonen blir etablert. Statens kartverk Sjø vil sørge for kunngjøring i "Etterretninger for sjøfarende". Ved ulykkesituasjoner skal kunngjøring av sikkerhetssoner skje via "Nasjonal koordinator", gjennom Kystverket.

Sikkerhetssoner som skal opprettholdes over lengre tid, vil bli merket av på sjøkart.

Posisjoner angis med UTM-koordinater og geografiske koordinater.

Hva som skal inngå i kunngjøringen, er nærmere presisert i eget meldingsskjema.

TIL KAPITTEL IX

Avsluttende bestemmelser

Til § 62

Saksbehandling og taushetsplikt

Nytt tredje ledd er tatt inn for å klargjøre at spesialregelen i forskrift til petroleumsloven for opplysninger om geologiske, reservoartekniske og produksjonstekniske forhold fra petroleumsvirksomheten til havs også gjelder for Petroleumstilsynet i den grad tilsynet mottar slike opplysninger. Henvisningen til forskrift til petroleumsloven klargjør også at eventuelle endringer i taushetspliktens lengde som følge av Oljedirektoratets vedtak med hjemmel i § 85, legges til grunn når Petroleumstilsynets taushetsplikt skal fastslås.

Til § 63

Myndighetenes adgang til innretninger og fartøy

Teksten er harmonisert med § 81 i forskrift til petroleumsloven.

Til § 64

Observatører

Ingen kommentar.

Til § 65

Opplæring av offentlig ansatte

I første ledd er det synliggjort at bestemmelsen gjelder alle departementene og etatene som har myndighet etter denne forskriften. Dette er en konkretisering av ordlyden annen norsk myndighet, og innebærer ingen endring av gjeldende rett. Bestemmelsen tilsvarer § 84 i forskrift til petroleumsloven.

Til § 66

Adgang til å kreve gebyr og sektoravgift

Ingen kommentar.

Til § 67

Tilsynsmyndighet

Petroleumstilsynet koordinerer tilsynet etter denne forskriften og forskrifter som er fastsatt i medhold av den i henhold til kronprinsregentens resolusjon 19. desember 2003 om etablering av Petroleumstilsynet og fastsettelse av instruks om koordinering av tilsynet med helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel, og på enkelte anlegg på land, med de presiseringer som følger av § 67 tredje ledd. Samarbeidet mellom tilsynsmyndighetene vil bli beskrevet i samarbeidsavtaler.

Til § 68

Forskrifter

Bestemmelsen presiserer at kompetansen til å gi nærmere bestemmelser i forskrift ligger hos alle de relevante etatene på deres respektive myndighetsområder. Arbeids- og sosialdepartementet koordinerer arbeidet med regelverksutvikling etter denne forskriften og utfyllende forskrifter.

Arbeids- og sosialdepartementet vil vurdere om det er behov for særregler for petroleumsvirksomheten, og vil ved høringen av nye og reviderte forskrifter opplyse om de skal gjelde på norsk kontinentalsokkel. Departementet mener at andre ledd ikke innebærer økonomiske eller administrative konsekvenser i forhold til den ordningen som gjaldt inntil ikrafttredelse av denne forskriften.

Til § 69

Enkeltvedtak

Hovedsakelig vil enkeltvedtak treffes av Petroleumstilsynet, Miljødirektoratet og Helsetilsynet i Rogaland, og ikke av departementene.

Om administrative reaksjoner ved de enkelte helseprofesjonsutøveres overtredelser av bestemmelser som retter seg mot helsepersonell, vises til helsepersonelloven kap. 11. Av § 5 i lov om statlig tilsyn med helsetjenesten (tilsynsloven) følger at hvis virksomhet innen helsetjenesten drives på en måte som kan ha skadelige følger for pasienter eller andre eller på annen måte er uheldig eller uforsvarlig, kan Statens helsetilsyn gi pålegg om å rette på forholdene. Denne påleggsmyndighet omfatter i prinsippet også operatørens med fleres virksomhet innen helsetjenesten i virksomheten. I praksis vil Helsetilsynets myndighetsutøvelse etter tilsynsloven § 5 og denne forskriften § 69 være koordinert.

Til § 70

Unntak

På områdene helse, arbeidsmiljø og sikkerhet under arbeidsmiljøloven, [helselovgivningen](#) og petroleumsloven kan myndighetene på visse vilkår lempet på krav som følger av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, eller godta andre likeverdige løsninger enn de som følger av detaljkrav.

På forurensningslovens område kan det i særlige tilfeller være behov for å skjerpe kravene, for eksempel ved ny kunnskap om mulige miljøskader, ved økt forurensning eller når endrede samfunnsforhold gjør det nødvendig. Der disse behovene for endring er av varig karakter, eller der de får virkning for større deler av virksomheten, vil det være naturlig å gjøre endringer i forskrifts form. En slik adgang til i enkelte tilfeller å skjerpe krav på bakgrunn av miljøsyn, gjenspeiler adgangen i forurensningsloven § 18 til å endre tillatelser gitt i medhold av forurensningsloven § 11, dersom det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn antatt.

Ansvar for å drive forsvarlig og i samsvar med regelverket ligger hos den ansvarlige (pliktsubjektet). Det vil si at pliktsubjektet har ansvar for å klarlegge de umiddelbare konsekvensene av et identifisert avvik. Avvik betegner i denne sammenhengen en uoverensstemmelse mellom valgte løsninger og regelverkskrav. Hvis avviket ikke er av så alvorlig art at det betinger umiddelbar nedstenging, må den ansvarlige korrigere avviket så snart som praktisk gjennomførbart, jf. den utfyllende styringsforskriften § 22, herunder om kompenserende tiltak. Det vil da normalt ikke være behov for å søke om unntak. For avvik som det innebærer

er uforholdsmessig store kostnader å gjøre noe med, kan det imidlertid være nødvendig å søke om unntak. Dette vil gjelde de tilfellene hvor den ansvarlige vil bruke en annen dokumenterbar likeverdig løsning enn den som går fram av et detaljkrav (ikke utformet som funksjonskrav), eller en løsning som gir et lavere nivå for helse, miljø og sikkerhet enn det som går fram av det aktuelle forskriftskravet. Unntak kan gis ut fra en vurdering av om det foreligger "særlige forhold" og at virksomheten fortsatt vil være forsvarlig. Unntak betegner myndighetenes vedtak om å godta et avvik fra et forskriftskrav.

For regelverkskrav som er utformet som funksjonskrav, vises det til veiledningene til § 23 og § 24 vedrørende bruk av anerkjente normer. Hvis en ønsker å bruke en annen likeverdig løsning enn den som er anbefalt i veiledningen til et funksjonskrav, er det ikke av den grunn nødvendig å søke om unntak. Den ansvarlige skal imidlertid foreta en intern vurdering som klargjør om den valgte løsningen oppfyller forskriftskravet. Det følger av den utfyllende styringsforskriften § 22 at den ansvarlige skal sette i verk nødvendige kompenserte tiltak for å opprettholde et forsvarlig helse-, miljø- og sikkerhetsnivå. Iverksettelse av slike kompenserte tiltak kan innebære at den ansvarlige opererer innenfor det enkelte funksjonelle forskriftskravet, og dermed ikke har behov for å søke om unntak.

Unntak kan gjøres av myndighetene av eget tiltak, eller etter søknad, og forutsetter at det foreligger "særlige forhold" og at virksomheten fortsatt vil være forsvarlig.

Eventuelle søknader om unntak bør normalt inneholde

- a) en oversikt over bestemmelsene som det søkes unntak fra,
- b) en redegjørelse for hvilke særlige forhold som gjør unntaket nødvendig eller rimelig,
- c) en redegjørelse for hvordan unntakssaken har vært behandlet internt i virksomheten,
- d) en beskrivelse av avviket og den planlagte varigheten av avviket,
- e) en redegjørelse for avvikets enkeltvis og samlede risiko både for egen og annen virksomhet,
- f) en beskrivelse av eventuelle tiltak som helt eller delvis skal kompensere for avviket,
- g) en beskrivelse av eventuelle tiltak for å korrigere avviket.

Andre ledd er en videreføring av gjeldende rett på arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet under arbeidsmiljøloven og petroleumsloven for unntak som har betydning for arbeidstakernes sikkerhet. Med tillitsvalgte menes her tillitsvalgte i vid forstand, altså både fagforeningsrepresentanter, verneombud, representanter i arbeidsmiljøutvalg og liknende, avhengig av den enkelte saken.

Petroleumsvirksomhet til havs

Dersom det er gitt unntak knyttet til flyttbare innretninger, vil det i utgangspunktet ikke være nødvendig å søke om nytt unntak for det samme forholdet i forbindelse med søknad om nytt samtykke. Operatøren må imidlertid ta stilling til om det er forsvarlig å operere med tidligere gitte unntak og om det foreligger endrede forutsetninger som gjør det nødvendig å søke om unntak på nytt. Det vises til den utfyllende styringsforskriften § 26, der det framgår at det skal det gis en oversikt over tidligere gitte unntak for den flyttbare innretningen ved søknad om samtykke.

Til § 71

Klage

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet innehar en direktoratsrolle for flere departementer. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet fatter vedtak etter både forurensningsloven og strålevernloven. Det er derfor presisert i denne bestemmelsen at det er klager på vedtakene som er fattet i medhold av forurensningsloven, som går til Klima- og miljødepartementet.

Til § 72

Reaksjonsmidler

Bestemmelsen er tatt inn for å synliggjøre at bestemmelser om straff og andre reaksjonsmidler fremgår av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

På Arbeids- og sosialdepartementets myndighetsområde er følgende bestemmelser om straff og andre reaksjonsmidler relevante ved overtredelse av bestemmelsene gitt i denne forskriften og utfyllende forskrifter eller av vedtak fattet i medhold av forskriftene: arbeidsmiljøloven kapittel 19 og petroleumsloven § 10-13, § 10-16 og § 10-17.

For å sikre at denne forskriften og utfyllende forskrifter etterleves kan det på forurensningslovens område fastsettes tvangsmulkt i medhold av forurensningsloven § 73. Den som har, gjør eller setter i verk noe som kan forurense i strid med denne forskriften eller forskrifter gitt i medhold av denne kan straffes etter forurensningsloven § 78. Ulovlig håndtering av avfall kan straffes etter forurensningsloven § 79.

For så vidt gjelder hjemler for straffesanksjoner i helselovgivningen, kan vises til helsepersonelloven § 67 som helt generelt retter seg mot den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer eller medvirker til overtreddelse av bestemmelser i loven eller i medhold av den. Straffebestemmelser finnes også i bl.a. smittevernloven § 8-1 og helse- og sosialberedskapsloven § 6-5. Hvorvidt et og samme forhold kan rammes av straffebestemmelser i så vel petroleumsloven som helselovgivningen, må vurderes konkret ut fra en tolkning av de respektive lovene jf. strafferettens lære om idealkonkurrens.

Til § 73

Ikrafttredelse

Denne forskriften er gitt anvendelse også for eksisterende innretninger og landanlegg. Med eksisterende innretninger og landanlegg menes innretninger der plan for utbygging og drift (PUD) av petroleumsforekomster er godkjent i henhold til petroleumsloven § 4-2 eller særskilt tillatelse er gitt på grunnlag av plan for anlegg og drift (PAD) av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum i henhold til petroleumsloven § 4-3, eller innretninger og landanlegg som har fått tillatelse til drift før denne forskriften trådte i kraft, eller innretninger der samsvarsuttalelse (SUT) er utstedt.

De utfyllende forskriftene er også gitt anvendelse for eksisterende innretninger og landanlegg, med følgende unntak: I de utfyllende teknisk og operasjonell forskrift og innretningsforskriften er det på helse-, arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet åpnet for at en for eksisterende innretninger og landanlegg kan legge til grunn forskrifter som gjaldt fram til ikrafttredelse av de nye forskriftene, jf. teknisk og operasjonell forskrift § 70 andre ledd og innretningsforskriften § 82 nr. 2 med veiledninger. Det er de tekniske kravene i forskrifter som gjaldt fram til teknisk og operasjonell forskrift og innretningsforskriftens ikrafttredelse som fortsatt kan legges til grunn. Ved større ombygginger og modifikasjoner på eksisterende innretninger gjelder likevel teknisk og operasjonell forskrift og innretningsforskriften for det som omfattes av ombyggingen eller modifikasjonen.